Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1278 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 30 ԱՊՐԻԼ 1903 | 13 ՄԱՅԻՍ 1903 „Ն. Տ."

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهانتاق غزته‌سی صاحب امتیازی د. جیوه‌لك
باب عالی جاده‌سی نومرو ٢٠

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ՆՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ
ան է գրութին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ ղշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ Ֆրք. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ
1ԷՆ 20ԷՆ ԵՒ 30ԷՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐԵՒԱԾԱԳԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Կային ժամանակներ, եւ ատոնք ոչ շատ հեռուները, երբ ռուսական և աւստրիական դիւանագիտութեանց խաւրիսխը իրարու դէմ խաղ խաղալու առանցքին վրայ կը դառնար, և այս խաղերէն օգուտ քաղող ուրիշներ ալ կը գտնուէին. բայց այն օրէն ի վեր երբ Երրեակ Զինակցութիւնը կը կազմուէր, հիմնական կերպով բարեփոխուեցաւ այդ անորոշ կացութիւնը. իսկ այդ Երրեակին յաջորդող Երկեակն ալ վերջնական կերպով կը հաստատէր բարեփոխեալ կացութիւնը, ի նպաստ երկու կողմին ալ։

Հիմա ռուսական եւ աւստրիական յարաբերութիւնները գաղտնիքներու վրայ հիմնուած անորոշ դիւանագիտութենէ կախում չունին. բացարձակ ուղղութիւն մը կայ գծուած, եւ եթէ այդ ուղղութեան դէմ բան մը պատահի, պատահածը սխալման մը կամ թիւրիմացութեան մը արդիւնքը եղած չըլլար, այլ կատարեալ գիտակցութեան։

Գործին լաւ կողմը հոս է ահա։ Երկու կողման ալ դիւանագէտները, ուրեմն եւ պետական անձերը կատարելապէս համոզուած են որ անցեալ սխալները կրկնելու ժամանակը անցած է հիմա, եւ իւրաքանչիւրին մեծութիւնը իրար տկարացնելու ապարդիւն փորձերէն կախում չունի, այլ իրենց համեմատական զօրութիւնները անվթար պահելէն, որ դժուարին պարագաներու մէջ ոչ թէ թշնամական կերպով իրարու հակառակելէ, այլ խաղաղութիւնը ապահովող համաձայնութենէն յառաջ կուգայ, ինչպէս եղաւ մէկ քանի տարիներ առաջ եւ անկէ ի վեր կը շարունակուի անփոփոխ կերպով։

Աւստրիական հին քաղաքականութիւնը՝ քաղաքական լաբիւրինթոս մը եղած էր. միշտ անակնկալներ, վարանումներ, եւ ամենայն ինչ որ կասկած կը յարուցանէ։

Երրեակ Զինակցութիւնը և անոր բնական յաջորդութիւնն եղող Երկեակ Զինակցութիւնը բոլորովին փոխեցին այդ կացութիւնը, եւ անոր հաստատուն եւ ամենաորոշ ուղղութիւն մը տուին, ըսինք։

Ահա թէ ինչպէս.

Եւրոպական մեծ տէրութեանց մէջ Աւստրիոյ չափ ոչ-նպաստաւոր դիրքի մէջ գտնուող ուրիշ մէկը չէք կրնար գտնել։

Անգլիա, ծովերէ շրջապատուած եւ այդ ծովերուն մէջ ամենէն աւելի զօրաւորն ըլլալուն, ապահով երկիրներու ցանկին գլուխը կը գտնուի։

Անոր ետեւէն կուգայ Ռուսիան, որ իր կռնակը անմատչելի անապատներու և ատանմանիքներու տուած է, և միշտ վերջին յենակէտներն ունի, որուն որոշիչ փորձը տեսնուեցաւ Նաբոլէոն Ա.ի արշաւանքին մէջ, երբ իր ամենայաղթ բանակը կը ջախջախուէր հոն։

Ֆրանսա, Գերմանիա եւ Իտալիա ալ, բաղդատմամբ երրորդ թիւը կը կազմեն ապահովութեան ցանկին մէջ. Յենակէտեր չեն պակսիր անոնց։

Իսկ Գերմանիոյ, Ռուսիոյ և Իտալիոյ ճիշդ մէջտեղը և Ֆրանսայի ալ գրեթէ կիցը գտնուող Աւստրիա՞ ինչ ունէր, եթէ ոչ, այդ հակառակ տարրերէն օր մը մէկուն և օր մըն ալ միւսին յաջորդուկ բարեկամութիւնը. բարեկամութիւններ, որոնք օր մը նոյն ալ թշնամութեան փոխուելու ենթակայ էին միշտ, ըստ բաղդին և ըստ պարագային։

Ահա այս էր պատճառը որ Աւստրիա հաստատուն կամ վստահելի ու միայն քաղաքական ուղղութիւն մը չէր կրնար ունենալ, ճիշդ այնպէս ինչ որ ունին համեմատաբար նախ Անգլիա և Ռուսիա, և ապա Գերմանիա և Իտալիա, եւ վերջապէս Ֆրանսա ալ։

Աւստրիոյ այս ընդ միշտ կասկածելի վիճակը երբէք չէր ներեր իրեն որ ի հարկին առանձին ապրի, այլ միշտ վաղը իր թշնամին ըլլալիք բարեկամի մը յենլու պարտաւոր էր. եւ այս պարտաւորութիւնն իսկ կը պարտաւորէր զինքը որ օրուան բարեկամին գործիքն ըլլար, եւ ոչ թէ անոր հաւասարազօր ընկերակիցը՝ այդ բարեկամութենէն յառաջ գալիք օ և է օգուտի մէջ։ Ըստ այսմ, եթէ օրուան բարեկամն ըլլար Ռուսիա, անոր Ֆրանսայի կամ Գերմանիոյ դէմ ունեցած շահերուն յառաջացման ի նպաստ կը գործէր։ Եթէ այս վերջինները ըլլային իր բարեկամները, պարտաւոր պիտի ըլլար անոնց շահերուն համար Ռուսիոյ դէմ գործելու, Իտալիոյ հակառակութիւնն ալ պայմանադրական ըլլալով ընդ միշտ և շարունակելի կերպով։ Ահա այսպէս ի կարգին ամէն բանի մէջ ալ։

Աւստրիոյ այս փափուկ դիրքը ամենէն աւելի չէզոքն էր գերմանական դաշնակցութեան վրայ ունեցած իր իշխողական դիրքը, զոր ձեռքէն խլել կ'ուզէր Բրուսիա. բան մը որ Աւստրիոյ աւանդական հակառակորդը կ'ընէր զայն, որով աւելի ոյժ կ'առնէին իր թշնամիները, ամէն առթի վտանգ ըլլալով Աւստրիոյ դէմ օ և է շարժման մէջ՝ Բրուսիոյ բարոյական կամ նիւթական օգնութեանը վրայ։

Մինչեւ 1866 տեւեց այս վիճակը որ Աւստրիոյ ամենէն տկար և ամենէն վտանգաւոր կողմն էր, եւ երբ Սատովայի մէջ իր բանակը կը խոնարհէր բրուսիական զինուց առջեւ, ալ ամէն ոք այնպէս կարծել սկսաւ որ Վիեննա միջազգային քաղաքականութեան մէջ իր զօրաւոր ձայնը կորսնցուցած է։

Բայց Պիզմարքի մեծ գաղափարը տակաւին կէս ճամբան ալ հասած չէր։ Վիեննա՝ կա՛մ Բարիզի ճամբան պիտի ըլլար եւ կամ ոչինչ։

Միայն թէ Վիեննայէն մինչեւ Բարիզ, այդ չորս խորհրդաւոր տարիները անձկութեան տարիներ պիտի ըլլային Աւստրիացիներուն համար, որոնք իրենց վերջին յոյսը դրած էին, դարձեալ իրենց մէկ ուրիշ աւանդական թշնամին համարած Ֆրանսայի բանի բարեկամութեան ոյժին վրայ։

Պերլին, ինչպէս Վիեննայի, նոյնպէս Բարիզի ալ յաղթեց։ Ա՛լ վարանման տեղի չէր մնար Աւստրիացիներուն համար։ Ֆրանսայի կողմէ յուսոյ նշոյլ անգամ չմնաց։ Կա՛մ Բրուսիոյ ակար թշնամին պիտի մնար այն առանց ուրիշ օգնականի, կամ անոր զօրաւոր բարեկամը պիտի ըլլար, առանց միւս օտարներուն շահագէտ օգնութեան։

Նոյնիսկ իր թշնամւոյն կարկառած բարեկամական ձեռքը ամէն վարանման վերջ կուտար։ Աւստրիան և Բրուսիան իրարմէ զատող և այս երկուքը իրարու դէմ հանող միակ կնճիռը լուծուած էր։ Աւստրիա դուրս մնացած էր գերմանական դաշնակցութենէն, ու ալ պատճառ մը մնացած չէր ըլլար որ ինչ ինչ պարագաներու մէջ Աւստրիոյ դէմ Բրուսիոյ բարոյական կամ նիւթական օգնութեան վրայ յոյս մը դնէին ուրիշները, որով միջազգային կեանքին մէջ տկարացած Աւստրիա հիմա ամէն առթէ աւելի զօրացած և յարգուած պիտի ըլլար։

Այլեւս գերմանական հզօր կայսրութիւն մը եղող Բրուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ գոյացած զինակցութիւնը երկու կողման համար ալ ամենամեծ բարիք մը եղած ըլլալով, Գերմանիան կ'ապահովէր Ֆրանսայի ապագայ վրէժխնդրութեան պատերազմի մը դէմ, և Աւստրիան ալ կ'ապահովէր իր միւս հակառակորդներուն, այսինքն՝ Իտալիոյ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի [illegible] յարձակմանց դէմ։

Քիչ մը ժամանակ անցնելէ ետքը, նոյն իսկ Գերմանիոյ մտերիմ եղող Իտալիոյ ալ, իր ասեղութեան պատճառները մոռնալով այս երկուքին հետ միանալը, ամէն պակաս լրացուց, և բնականաբար ուրիշներու հակառակութիւնը համաձայնութեան պիտի փոխուէր։

Ահա այս էր Երրեակ Զինակցութեան Աւստրիոյ ընծայած աքանչելի բարիքը, որուն կը յաջորդէր իբրեւ բնական հետեւանք, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ ծնունդ առնող Երկեակ Զինակցութիւնը, որ ուրիշ արդիւնք չէր ունենար, եթէ ոչ աւելի եւս ամրապնդել կամ նուիրագործել Եւրոպայի մէջ խաղաղ համաձայնութեան ոգին և կամ թէ փոխադարձաբար Ֆրանսացւոց և Ռուսաց պատերազմասէր մասերուն անխորհուրդ յաւակնութեանց հզօր սանձ մը դնել։

Ֆրանքօ-գերմանական պատերազմէն ետքը, Աւստրիա՝ այլեւս Ֆրանսական յարձակումէ մը անմիջական վախ չէր ունենար։ Բայց միեւնոյն բանը չէր կրնար ըսուիլ նաեւ Իտալիոյ և Ռուսիոյ համար ալ, հիմա որ Իտալիա՝ փոխանակ թշնամի մը ըլլալու զինակից մըն է, և Ռուսիա ալ, այժմու պայմաններուն շատ փոխուած ըլլալը կը տեսնէր։ Աւստրիացի դիւանագէտները այնպիսի ապահով եւ խաղաղ ուղղութիւն մը կը գտնեն իրենց առջեւ որ երբեք չէր իսկ երեւակայուած։

ԼԻՈՆՔԷ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ուսումնարանական գործը կաղն ի կաղ առաջ կ'երթայ։ Հոգաբարձութիւնը իր հաշուետուութիւնը երկու շաբաթ առաջ ներկայացուց, եւ կարգացուած տեղեկագիրը այնպիսի յայտնութիւն մը ըրաւ որ ոչ Թեհրանցիներուն եւ ոչ ալ ձեզի համար անակնկալ մըն է.— Դպրոցները բաց ունին։ Այվասեան Սրբազանը որ կը նախագահէր, ներկաներուն ուղղեց քանի մը քաջալերական խօսքեր, որոնք հետաքրքրական են մանաւանդ անոնց համար որ բաց ունեցող դպրոցներու գլուխը կը գտնուէին։

«Թէհրանցիները, ըսաւ Առաջնորդ Սրբազանը, պէտք չէ յուսահատին, պէտք չէ՛ սարսափին իրենց դպրոցներու ունեցած բացէն, եւ այդ անպատեհութիւնը երբեք արդարացուցիչ պատճառ կարելի չէ ընդունիլ, երբ համոզուած ըլլանք որ բացէն վախնալով՝ դպրոցին գործին կանոնաւորութեան և [illegible] թեան համար անհրաժեշտ եղող ծախքերէն խոյս կուտան. մէկ խօսքով դպրոցին վրայ խնայողութիւններ ընելու կ'ելլեն։ Անհատը, ճիշդ է իր կարողութեան համեմատ պէտք է ծախսէ, խնայողութեան օրէնքը պէտք չէ զանց առնէ իր անձնական գործերուն մէջ։ Բայց նոյն տեսակէտով չէ կարող առաջնորդուիլ հոգաբարձուն, հասարակական գործիչը։ Որովհետեւ դպրոցը ժողովուրդինն է, եւ ժողովուրդը ուշ կամ կանուխ իր պարտքը կը վճարէ, [illegible] Անհատական խնայողութիւնը կ'ունենայ օգտակար արդիւնք. իսկ հանրային, կրթական խնայողութիւնը ընդհակառակն կ'առաջնորդէ մեծ վնասներու»։

Անտարակոյս Սրբազանի խօսքերը լաւ են. բայց շատ աւելի լաւ բան մը պիտի ըլլար եթէ դպրոցները բաց չունենային։ Այդ յոյսը շատ կարելի է որ իրականանայ մօտ օրէն եթէ, ինչպէս հաւաստուեցաւ, Եկատերինոսարաբնակ Պարսկահայ Աւետեան բոլորովին ապահովէ իր կնոջ անունով նոր բացուած դպրոցը, եւ չէնքին կառուցման ծախքերը վճարէ։

Այն ժամանակ երկսեռ երկու վարժարաններն ալ նիւթապէս պիտի ապահովուին։ Եթէ Թէհրանցիները յօժարով գոհ ըլլան, Պ. Աւետեան խոստացած է նոյնիսկ միջնակարգ դպրոց մը բանալ Թէհրանի մէջ։ Ապագան միայն կարող է վերջին խօսքն ըսել։

Նախկին հոգաբարձուներէն ոմանք հրաժարած և ուրիշներ ալ քաղաքէն հեռացած ըլլալով, յառաջիկայ շաբաթ տեղի պիտի ունենան հոգաբարձուական ընտրութիւններ։

Դժբաղդաբար Թէհրանը՝ Հոգաբարձուներու կողմէն այնքան ալ բաղդաւոր չէ եղած։ Հազուագիւտ բացառութիւն կը կազմեն անոնք՝ որ իսկապէս գիտակից են իրենց վրայ դրուած պարտականութիւններուն։ Մեծ մասը Հոգաբարձու է, որովհետեւ այդ անունը կարող է իրենց սնապարծութիւնը գըղել։ Եւ սակայն պարզ է թէ լաւագոյն ու համերաշխ ուժերէ կազմուած Հոգաբարձութիւն մը ո՛րքան մեծ գործ կրնայ կատարել, մանաւանդ Թէհրանի պէս յետ ընկած անկիւն մը, ուր անհատական ձեռներէցութիւնը աւելի քան երբէք անհրաժեշտ է շարժումի մէջ դնելու համար անտարբերները կրթական գործին մէջ, և ցնցելու խանդավառելու համար շիտակ բայց անտարբեր գիտակցութիւնները։

. Թատերական եղանակին սկիզբէն այստեղ են Օր. Վարդիթեր և Օր. Հրանոյշ Ֆէլէկեան քոյրերը։ Մինչեւ հիմա տասն ու մի չափ ներկայացում. ներկայացում մըն ալ՝ Վէհ. Շահին համար։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն կը հաղորդեմ ուրիշ առիթով։

ԹԵՀՐԱՆ Տ.

ՊԱՐԶ ԽՕՍՔԵՐ

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Մեր բարեկամներուն հանդէպ ի՛նչպէս վարուելնիս անոնց ընտրութենէն կախում ունենալուն, նախ այս ընտրութեան վրայ քանի մը խօսք ընեմ։ Ընդհանրապէս, ոչ մէկ բարեկամական կապ կրնայ աւելի երկարատեւ ըլլալ, քան անիկա որ մանկութեան ժամանակէն հաստատուած է։ Այդ տեսակ կապի մը մէջ մարդ նուազ կասկածոտ է, սիրտը բաց է, հակում ունի ուրիշին հետ միանալու. նկարագիրները դիւրաւ կը յարմարին. երկուքն ալ սիրով կը յիշեն իրենց մէկտեղ անցուցած պատանեկան անհոգ օրերը։ Եւ եթէ օր մը մահը այս ընկերական միութեան մէկ անդամը գայ առնէ, ասիկայ պատճառ կ'ըլլայ որ մնացողները իրարու հետ աւելի սերտօրէն կապուին։

Բոլորովին տարբեր է, սակայն, այն կապը որ չափահասութեան տարիներու մէջ ծագում առած է։ Մարդոցմէ և ճակատագրէն յաճախ խաբուած, մենք, չափահասութեան մէջ, աւելի կը խոհեմանանք, դիւրաւ չենք հաւատար. սրտերնիս՝ բանականութեան աչքովը կը դիտէ. նկարագիրնիս աւելի հաստատուն դարձած է։ Այսպէս հասուն տարիներու մէջ ճշմարիտ անկեղծ բարեկամութիւն մը հաստատելը դժուար է։ Ասկէ կը հետեւի թէ՝ պէտք չէ որ մեր մանկութեան ընկերները մոռնանք. և եթէ նոյնիսկ ստիպուած ըլլանք ճակատագրային պարագաներով կամ ճամբորդութիւններով մեր նախկին բարեկամներէն բաժնուիլ, նորէն աշխատինք այդ վաղեմի կապը չքակելու, այլ՝ օ և է միջոցաւ՝ զայն շարունակելու։ Եւ այս չքակուած կապը մեզի քիչ անգամ վնաս պիտի հասցնէ։

Ընդունուած ճշմարտութիւն մըն է որ կատարեալ բարեկամութեան մը դասակարգի եւ տարիքի հաւասարութիւն էական է։ Սէրը կոյր է, կ'ըսեն. անիկա անբացատրելի բնազդումով մը իրարու կը կապէ սրտեր որոնք, պաղարիւն դիտողի մը՝ ամենեւին իրարու յարմար չեն երեւար. եւ քանի որ սէրը զգացումներէն եւ ոչ թէ բանականութենէն կը կառավարուի, ծագումը սիրոյ վրայ մեծ ազդեցութիւն չըներ։ Իսկ բարեկամութիւնը նկարագրի եւ հակումներու վրայ կը հիմնուի. ամէն տարիք, սակայն, ինչպէս ամէն դասակարգ, իր տարբեր յատկութիւնը ունի, մարդոց փորձառութեան եւ դաստիարակութեան համաձայն. ասոր համար կարելի չէ անհաւասար տարիք, անհաւասար կրթութիւն և հարստութիւն ունեցող մարդոց միջեւ տեւական բարեկամութիւն մը հաստատել։

Մի՛ վստահիր նաեւ անկեղծ բարեկամութեանը վրայ այն մարդոց որոնք, թէեւ տարիքով, հարստութիւնով եւ զարգացումով քեզի կը հաւասարին, բայց անազնիւ, բուռն կիրքերէ կը կառավարուին։ Ով որ ինքզինքը անվերջ ուրախութիւններու տուած է, ով որ ցանկութեան, խմելիքի, խաղի ամէն բան կը զոհէ, որուն որ պաշտումի առարկան կեղծ պատիւը, ոսկին կամ անձնական եսն է, ով որ կը թողու որ իր կարծիքը մեղրամոմի պէս ամէն ձեւ առնէ— անիկա կրնայ թերեւս լաւ ընկերացող մը ըլլալ, բայց գրեթէ ամենեւին հաւատարիմ, անկեղծ բարեկամ մը։

Եւ եթէ գտար անկեղծ բարեկամ մը, ջանա՛ զինքը պահել։ Պատուէ՛ զինքը, այն ատեն իսկ, եթէ բաղդը քեզ յանկարծ անկէ վեր աստիճանի մը վրայ հասցնէ, այն ատեն իսկ, երբ բարեկամդ չի փայլեր, երբ քու բարեկամիդ հետ ունեցած յարաբերութիւնդ ժողովուրդը անյարմար կը դատէ։ Միշտ ընկերոջդ կողմը բռնէ, առանց ճշմարտութեան և անկեղծութեան դէմ մեղանչելու։ Ազատէ անոր անունը, եթէ անիրաւօրէն զրպարտուի, առանց նկատի առնելու թէ ամէն մարդ զինքը ուրացած է։

Բարեկամներ, որոնք մեզ վտանգի մէջ մինակ չձգեն, շատ հազուագիւտ են. Դուն ալ այդ հազուագիւտ բարեկամներէն մէկն եղիր։

Եթէ մէկ բարեկամդ իր ցաւերը գոցդ թափէ, մասնակցէ՛ անոր վիշտերուն։ Մի՛ դիտողութիւններ ըներ որ եթէ այդպէս եղած, կամ եթէ բարեկամդ այդպէս վարուած չըլլար, լաւ պիտի լինէր։ Եւ ասիկա՝ անոր համար որ ըսածդ անհետեւանք պիտի մնայ, եղածը եղեր է մէյ մը։ Օգնէ՛, եթէ կրնաս. մխիթարէ՛ և գործածէ՛ այն ամէն միջոցները որոնք կրնան անոր վիշտերը մեղմացնել։ Բայց անոր վրայ մնացած ուժերը մի՛ ջլատեր կնոջական ախ-վախերով։ Այլ ջանա՛ արթնցնել անոր առնական եռանդը, որպէս զի աշխարհի անցնող վիշտերը ոտքի տակը առնէ։

Ընկերներու յարաբերութեան մէջէն պէտք է ամէն կեղծիք վերցուի. ամէն կեղծ ամօթ, ստիպում, հաճոյակատարութիւն և կասկածոտութիւն պէտք է վտարուի։ Վստահութիւն եւ անկեղծութիւն միայն պէտք է գտնել մտերիմ բարեկամներու միջեւ։ Պէտք չէ սակայն մոռնալ թէ քիչեր միայն միշտ կը պահեն իրենց վստահուած օ և է գաղտնիք. չմոռնա՛նք նաեւ թէ՝ կրնան գտնուիլ անձնական գաղտնիքներ զորս ուրիշին վստահելու պարագային չենք կրնար առանց վնասի ըլլել։

Ինչպէս երկու ամուսիններ, այնպէս

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 30

Ֆ. Ֆ. Օ'ՔՈՆՆԷԼ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ Զ.

Ասիկա մէկն է մարդուն կողմէ գրի առնուած ամենէն սրտաշարժ նամակներէն։

Կարելի՞ է գտնել այնչափ անտարբեր սիրտ մը որ չշարժի, չյուզուի անոր եղերական ձայնէն, ձայն մը որ կարծես անդրշիրիմէն կուգայ, եւ եթէ սովորական մարդը կամ կինը կրնայ այդչափ յուզուիլ, ի՛նչ պէտք էր ըլլային զգացումները այն կնոջ որ այնչափ սպանիչն էր այս մարդուն որչափ եթէ ի՛նք ուղղած ըլլար գնդակը անոր գլուխին։

Պատասխանը իր իսկ գործերը կուտան։ Այս կնոջ կեանքին բոլոր դիպուածներէն չեմ գիտեր հատ մը որ այնչափ յստակ կերպով պարզէ անոր զգացումի, խղճի ներքին ձայնին բացարձակ չգոյութիւնը, որչափ այն պղտոր միջադէպը զոր պիտի պատմեմ։

Երբ Արդարութիւնը վերջապէս ընդունուեցաւ Տիկին Իւմպէրի Ավընիւ տը լա Կռանտ Առմէի և Շաթօ տէ Վիվ Օի դղեակին մէջ, ամէն մարդ ապշեցաւ միայն տեսնելով այդ չէնքերուն ներքին զարդարանքի, կահերու եւն. գրեթէ աննման փառայեղութիւնը։ Արդէն խօսեցայ պատկերներու արժէքին վրայ, ըսելով թէ ի՛նչպէս գլուխգործոցներ կը ծածկէին իրար՝ երկու տուներու պատերուն վրայ։

Տիկին Իւմպէրի դրած կամ վրան առած բոլոր բաները անանկ ճոխութիւն մը ունէին, որուն շատ քիչ անգամ կը հասնին նոյնիսկ Նոր Աշխարհի շռայլները։

«Կրնամ ըսել թէ, կը գրէր Տիկին Բրոֆորտ՝ «Տէյլի Նիւզ»ի բարիզեան թղթակիցը, ամէն բան զուգընթաց կ'երթար այս բոլոր պերճութիւններուն մէջ։ Տան ճերմակեղէնները լուացարանէն կուգային գեղեցիկ ճերմակ լուացուած, ծալլուած եւ երկվեցեակներու վերածուած, եւ ամենաընտիր ժապաւէններով կապուած։ Գալով Տիկին Իւմպէրի հանդերձեղէններուն, ատոնք ազնուութեան ապացոյցներ արձակել կուտային ամենէն փորձ գնահատողներու։ Տիկին Իւմպէռ մուշտակներու մոլի սէր մը ունէր։ Այդ մուշտակներէն ձեռք անցուածները թրթուրներէն զերծ պահուելու համար Ռէվիյյոնի, Ռիվոլի փողոցի մուշտակագործին՝ զրկուեցան որ 100 հազար ֆրանք գնահատեց զանոնք։ Կօշիկները եւ մուճակները հինգ բերանով դարան մը կը լեցնէին։ Եթէ իր կօշկակարները ցուցահանդէսի մը մէջ մրցանակ շահելու համար աշխատած ըլլային, կ'ըսէր ինծի գնահատիչ մը, ատկէ աւելի լաւ չէին կրնար շինել»։

Եւ երբ Շաթօ տէ Վիվ Օի զոյքերուն վաճառումը տեղի ունեցաւ, միենոյն սանձարձակ ճոխութիւնը կար։

Նորէն քաղուած մը կ'ընեմ Տիկին Բրոֆորտէն.—

«Կարելի է գաղափար մը կազմել Տիկին Իւմպէրի տան իրեղէններուն շքեղութեան վրայ, ակնարկ մը նետելով անկողնի սաւաններու և ծածկոցներու դէզերուն վրայ։ Անոնք որ ձեռք զարկած էին՝ ատոնց, կ'ապշէին քանակէն և որակէն։ Մասնագէտներ 80ական անգլ. ոսկի գնահատեցին ծածկոցներէն մէկ քանին, իբրեւ ձեռքէ ելած ապրանք։ Սաւաններ կային որոնց զոյգը 60 ոսկի կ'արժէր. չորս երկտասանեակ ալ կար որոնց զոյգը 32 ոսկի էր. կային նաեւ Արեւելեան մետաքսէ գործեր որոնց համար կ'ըսուէր թէ Պոլսոյ մէջ գնուած էին՝ հատը 40 ոսկիի։ Երկվեցեակներով բարձի երեսներ հատը 6 անգլ. ոսկի կ'արժէին, այնչափ գեղեցկօրէն ասեղնագործուած էին։ Այս իրեղէններէն մաս մը ծախուեցան առաջին օրը, բայց աճուրդը այնչափ խեղճ եղաւ որ որոշուեցաւ մնացածը Բարիզ զրկել։ Միայն սաւաններուն զոյգը 10 ոսկիի ծախուեցաւ և 80 ոսկինոց ծածկոց մը՝ 9 ոսկիի։»

Վերջին կը վերապահեմ ամենէն փայլուն բանը, այսինքն Բարիզի տան ճաշարանին արծաթեղէնները եւ կահերը։ Այս մասին Տիկին Իւմպէր ունեցած ճաշակին վրայ բերանաբաց կը մնային նոյն իսկ ամենէն փորձառու մասնագէտները։

Սալոն մը ունէր, որուն մէջ լեցուն էին հին ձեռակերտի եւ նոր ձեռակերտի նմոյշներ, փայլուն, պատմական յիշատակներ։ Արծաթեղէններուն գեղեցկութեան եւ արժէքին փայլ մը կուտային այն աքանչելի փայտակերտ կահերը որոնց մէջ դրուած էին։ Քանդակուած ընկուզենիէ պիւֆէ մը կար, որ իբրեւ ձեռակերտ կը գերազանցէ նոյն իսկ Քլիւնիի Թանգարանին մէջ գտնուածները։ Փայտակերտ կահերէն մէկ քանին Ժան Կուժոնի ձեռքէն ելած էին, եւ Տրան տը Բուաթիէի համար շինուած էին, եւ իրապէս անոր զինանշանը կը կրէին։

Այս բոլոր կահերը եւ արծաթեղէնները 40,000 անգլ. ոսկի կը գնահատուէին։

Հոս է ահա այս կահ կարասիներու պատմութեան վերջին կէտը։ Հրաշալի արծաթեղէնները, պատմական պիւֆէն, այս բոլորը որոնց մէջէն Տիկին Իւմպէռ կը ճաշէր գիշերները, այս բոլորը գնուած էին սնանկութեամբը խեղճ Ժիրարի, սղոցանուորին, զոր ինք մեռցուցած էր։ Ապահովաբար Տիկին Իւմպէռի ջիղերը բան մը չէին զգար։

(Շարունակելի)

ալ երկու բարեկամներ պարտին զգուշանալ չատ յաճախ յարաբերութեան մէջ մտնելով իրարու առընչելի դառնալէ։ Իրար չատ տեսնել փախաքելու չէ, որովհետեւ ամէն բանին չափազանցութենէն օգուտ ապահովը չիմարութիւն է, կարեւոր է սիրած անձերուս հետ միշտ մէկտեղ ըլլալը պէտքի կարգ չանցընել, այնպէս որ կարծենք թէ՝ առանց անոնց չենք կրնար ապրիլ։ Այս աշխարհին մէջ, մարդս իր ճակատագրին վարիչը չէ։ Վարժուելու ենք մահուամբ կամ հեռացումով առաջ եկած բաժանումներու տակալու, եւ գիտնալու ենք որ եթէ դանձ մը ունինք կրնանք զայն կորնցնել։ Մոհեմ մարդ մը իր ամբողջ գոյութիւնը ուրիշ առարկայի մը գոյութեանը վրայ չի հիմներ։

Ա. ՄԻՍՔՃԵԱՆ

(Թարգմ. Դերմաճերեանէ)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐԷՆ ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

Ինչպէս չաթի օրուան հեռագիրները կը ծանուցանէին, Ռուսերը նորէն գործունէութիւն ցուցնել սկսած են Մանչուրիոյ մէջ։ Բազմաթիւ ռուս զօրքեր թնդանօթներով Նիւ-Չուանկ դարձեր են նորէն։ Այս մէջոցին 14,000 ռուս զինուոր կայ Լիաս գետաբերանին և Բորթ Արթիւրի միջեւ, և բազմաթիւ զօրքերու հրաման տրուած է նորէն գրաւել Թիէնչվանկթայը։ Կ'ըսուի նաև թէ Ռուսերը բերդեր կը չինեն չրջակայ բլուրներուն վրայ, և մեծաքանակ պաշար կը փոխադրեն Նիւ Չուանկ։

Ռուսիոյ այս նոր ձեռնարկները մեծ պարմանք պատճառեր են Բեքինի մէջ։ Լինդհանուր կարծիքը այն է թէ Ռուսիա իր այս ձեռնարկով պատասխան մը կուտայ Ճինաստանի՝ որ մերժած էր ընդունիլ Մանչուրիոյ մասին իր առաջարկած պայմանները և հասկցնել կ'ուզէ թէ Ռուսիա պատրաստ է կռուելու՝ Մանչուրիոյ տէր մնալու համար։

Ուշադրութեան կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարը կը խորհի Անգլիոյ և Ճապոնի միանալով պահանջել Ռուսիայէն, որ գոհացուցիչ կերպով կարգադրէ Մանչուրիոյ խնդիրը։ Ճինաստանի ամերիկեան ներկայացուցիչները լուր տուեր են թէ Ռուսիոյ ընթացքը արգելք մը եղած է Ճինաստանի հետ դաշնագիրը վաւերացնելու որուն համաձայն Մանչուրիոյ թոգչան և Մուքդէն նաւահանգիստները պիտի բացուէին ամերիկեան վաճառականութեան առջեւ։ Այս կերպով Մ. Նահանգները ուղղակի չահ մը կ'ունենան Մանչուրիոյ խնդրին մէջ։

—Իրագէկ չրջանակներուն մէջ կը հաւատան թէ այնպէս իրար անցնելու տեղի չկայ Ռուսիոյ ընթացքին, որովհետեւ բոլորովին նոր քաղաքականութիւն մը չէ որ կը պարզուի առաջ։ Թէև Ռուսիա պէտք էր այս մրջոցին պարապած ըլլար Նիւ Չուանկը, բայց իր զօրքերը բոլորովին քաշուած չէին արդէն, և հիմայ երբ առնոց թիւը կ'աւելցնէ, հաւանաբար հակցնելի կ'ուզէ թէ ինք չի վախնար տէրութիւններու բողոքէն՝ Մանչուրիոյ գրաւման մասին։

Դերմանիա եւ Իտալիա.—Դերմանիա կես պաշտօնական զեկոյց մը.—Պերլինի կէս պաշտօնական «Ալկեմայնէ Չայթունկ» թերթը հետեւեալ նշանակալից զեկոյցը կը հրատարակէ.— «Սրտագնացութեան քաղաքական չրջանակներէ ոմանց մէջ չկրցան ապահով Ն. Վեհափառութիւն կայսեր իտալական հողին մնկնելուն, վերսկսելու համար Դերմանիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ դաշնակցական

Dr· Մ· ՎԱՀԷ (9-10)

ԻՋՄԻՐԻ ՏՊԱԽՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եւ քանի կը յառաջանաս մաքուր եւ ջրուած փողոցներէն, այնքան կ'աւելնայ համակրութիւնդ դէպի այս գիւղը։ Կարգ կանոն կը տիրէն հոն եւ առէպ կը հանդիպիս պարզ բայց վայելչապէս հագուած Անգլուհիներու, որոնք մաքուր և գիղեցիկ երեսներու ձեռքէն բռնած արագ և ամուր քայլերով կը գնան պտոյտի կամ այցելութեան։ Լիբանանեան մայրիներու, որոնք եւրոպական մայրիներէն իրենց տերեւներու բաց-դորշ գոյնովը և ճիւղերու աւելի վարդահակ ուղղութեամբը կը զանազանին, ինչպէս նաեւ նոճիներու և սօսիներու մի անագին առատութիւն կայ Պուռնապադի մէջ, որոնք գիւղին բուսականութեան մի առանձնայատուկ դրոշմ կուտան և այն պակասը որ լիմոնիներու և նարնջենիներու ցանցառութենէն կը յառաջանայ, լիուլի կ'ամբողջացնեն։

Պուռնապադի fashionable թաղը գուտ անգլիական է և ցորչափ կը մնաս անոր մէջ որ իր ծաւալով միևնոյն ժամանակ գիւղին ամենակարեւոր մասը կը կազմէ, չես ուզեր հաւատալ թէ մի քանի փողոց անդին, կ'սկսի, յոնական թաղը իր ոչ չատ ախորժելի բուրմունքներով, արեւելեան վառ գոյներով, աղմուկով, խրճիթներով և ինքնագոհ չքաւորութեամբ։ Բայց նորէն մի հզօր հակապատկեր միտքդ կ'զբաղեցնէ և այդ է արեւելեան լուսաւէտ և տաք մթնոլորտը և անոր մէջ պարզուող հիւսիսային լոյսը, լուսա այլ կորովի կանքը զոր հոն բերած են Անգլիացիները դրեթէ մի գար յառաջ իրրև գաղթականներ հաստատուելով անատոլիական եզերքի այս չքնաղ կէտին վրայ։ Ուխտաղներ, Աթքինսոններ, Բաթէսոններ և Բռամէլներ իրենց բոլոր ճիւղաւորումներով, ընդոծիններու, մերձաւոր և հեռաւոր ազգականներու տաւար խումբով տարածուած են Պուռնապադի մէջ և իրենց գեղեցիկ քարաչէն ամարանոցները որոնց մէջ անգլիական ամենաթանկագին մաքրութեան հետ ամենակատարեալ comforte կը տեսնես, չըրջապատուած չքեղ պարտէզներէ, քեզ կը համոզեն թէ յարատեւող չանք, գործնական ոգի և ձգտում դէպի լաւագոյնը եւ կատարելագոյնը արդարեւ հրաշքներ կարող են գործել նոյնիսկ օտար հողի վրայ և հիւսիսային եւրոպացիին համար գոնէ գաղթման առաջին չրջանին մէջ՝ անյարմար կլիմայի տակ։ Հոս քաշուած կը բնակին նաեւ մի քանի Հայեր, որոնց մէ մին եռանուկ չէէ՛, Իզմիրի ամենահարուստ անձերէն կը համարուի։ Սակայն եղած է ժամանակ, եւ այդ չատ հեռու չէ, որ Պուռնապադ բազմաթիւ Հայ բնակիչներ ունէր, որոնք սակայն հետզհետէ Թողուցին գիւղը, ախտերնին իրենց ամարանոցները Անգլիացիներուն և տեւական կերպով մնացին Իզմիրի մէջ կամ ուրիշ գիւղերու, ինչպէս Պուճայի եւ Բօռնաէլիոյի նախապատուութիւն տուին։ Բայց վերջին

չարժական սեզոն մը չինուեցաւ բակին մէջ։

Աչխարհամատրան կիրակիի օրը ընդհանուր օր մըն էր վիճակախնդ հոմար։ Այս գիշերէն վերջը զանգակները կը հնչէին եւ ուխտաւորները մեծ բազմութեամբ կը գիմէին տեղ մը գտնելու, անկիւն մը գրաւելու համար։ Կ'արժէր տեսնել ամէնուն նդէմքին վրայ նկարուած բարեպաշտական եւ քրիստոնէական զգացումը։ Մեծ էր իղձը տեսնելու համար նորընտիր կաթողիկոսին օծումը։

Ժամը 10ին սկսաւ առաւօտեան ժամերգութիւնը և չարունակուելով մինչեւ Պատարագ, պահ մը ընդհատուեցաւ նոյն միջոցին, և ժամը մէկին Ս. Կաթողիկոսը՝ չրջապատուած զգեստաւորեալ երեք եպիսկոպոսներէ և բոլոր եկեղեցական դասէն իլաւ վեհարանէն, մինչ զպիրները կ'երգէին «Մարուքդ Խորհուրդ» Տ. Կիրակոս եպիսկ. չէր կրցած մասնակցիլ նաեւ այս թափորին, այլ երկու միաբաններ ախոռի վրայ կը կրէին զինքը, և սարիկ դրին որոշեալ տեղը։ Տ. Կարապետ, Տ. Ղեւոնդ և Տ. Հրանդ վրդ.ները բուրվառակիր էին, իսկ միւս քահանաները քղոցակիր էին կամ զգեստաւորեալ կը հետեւէին թափորին։

*Երբ թափորը վար իլաւ վեհարանէն, զպիրները սկսան երգել «Ուրախ լեր Ս. Եկեղեցի», եւ այսպէսով առաջնորդուեցաւ սեղանին առեւ ուր սովորական կարգով կատարուեցաւ լուացումը եւ սկսաւ պատարագը մինչեւ այն տեղ ուր կ'ըսէ։ «Զի ողորմած եւ մարդասէր ես Աստուած գոլովոց»։ Նոյն պահուն կաթողիկոսը ծունգի եկաւ սեղանին առջեւ և սաղմոս, գիրք ու աղօթքներ կարդացուելով, ներկայ չորս եպիսկոպոսները ձեռք դրին նորընտիր կաթողիկոսին գլխուն վրայ, և ապա Տ. Մովսէս եպիսկ. կարդաց բաւական երկար աղօթք մը, որուն մէջ յատուկ մաղթանքներ կան որ, ընտրեալը ուշնեայ առաքելական չնորհ, անարատ վարք եւլն։ Այս աղօթքէն յետոյ կարձեալ կարդացուեցան զանազան մարգարէական եւ առաքելական թուղթեր, ուրկէ վերջ Մատթէոս Աւետարանիչէն գլուխ մը եւ ապա «Հաւատամք»ս պատարագը չարունակուեցաւ մինչեւ Վերաբերումը։

Վերաբերումը աւարտելէ յետոյ, Տ. Սահակ կաթողիկոս գլխազարդ ծնրադրեց սեղանին առջեւ և եպիսկոպոսները սկսան երգել ձեռնադրութեան յատուկ «Աստուած մեծ» քարոզը, ուրկէ վերջ Տ. Մովսէս եպիսկ. կարդաց երկար աղօթք մը և ապա սեղանէն առնելով միւռոնակիր աղաւնին՝ թափեց նորընտիր կաթողիկոսին գլխուն վրայ։

Եկեղեցական դասը կ'երգէր դպրաց հետ «Առաքելոյ աղաւնոյ» չարականը. աննկարագրելի էր ընդհանուր խանդը և ոգեւորութիւնը. ամենուն աչքերէն արտասուք կը հոսէին եւ նորընտիր հայրապետը յայտնապէս յուզուած կ'արտասուէր։ Եւ երբ Տ. Մովսէս Սրբազան առաջին անգամ, (որուն հետեւեցան Տ. կիրակոս եպիսկ. ինչպէս նաեւ Տ. Նիկողոս և Տ. Կարապետ եպիսկ.ները զատ զատ, ըսաւ՝ «Օրհնեսցի, օծցի և սրբեսցի գազաթն Տէր Սահակ կաթողիկոսիս»։ Եւ խաչաձեւ օծեց, ընդ.։ Ժողովուրդը չկրցաւ զսպել իր խանդը և ծափահարութեամբ թնդացուց բակը։ Երբ միւս եպիսկոպոսներն ալ միւռոնը թափեցին ու օծումը կատարեցին, կրկնուեցան ծափահարութիւնները, մինչ լուսանկարիչները կը լուսանկարէին այս հոգեզբաւ արարողութիւնը։

Տ. Մովսէս եպիսկ. ինչպէս նաեւ միւս եպիսկոպոսները, օծեցին Տ. Սահակ կաթողիկոսի բժիշկը և ապա դարձեալ Տ. Մովսէս եպիսկ. հայրապետական գաւազանը տուաւ, կոնքերը կապեց ալակոմը և քողը, որուն մէջ

կը գտնուէր խալ մը, ծածկեց գլուխը, ձեռքը դրաւ կաթողիկոսական մատանի և այ ձեռքը տուաւ Աւետարանը։ Կարդացուեցան դարձեալ չարական, գիրք ու աւետարան և այլեւս արարողութիւնը վերջացած էր։ «Ողջոյն»ը արուեցաւ։ Նախ Տ. Մովսէս եպս. և ապա միւս եպիսկոպոսները, վարդապետները ու քահանաները կարգաւ համբուրեցին օծեալ կաթողիկոսին գաւազանը եւ այ ձեռքը եւ այս կերպով «ողջոյն»ը արուեցաւ բոլոր ժողովուրդին։

Կաթողիկոսը գլուխը քողով ծածկուած չարունակեց պատարագը, իր քովը ունենալով միւս եպիսկոպոսները եւ յիշատակութեան պահուն իր նախորդները եղող կիլիկիոյ հանգուցեալ կաթողիկոսներուն հանգիստ մաղթելէ յետոյ, յիշատակեց Ամենայն Հայոց Հայրապետը։ Իսկ զպիրները յիշեցին նորապսակ կաթողիկոսը։ Այս ներկայիցին Մ. Կաթողիկոսը ժողովրդեան գառնալով, մաղթանքներ ու աղօթքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Եկեղեցականներէն մէկը թուրքերէնի թարգմանեց իր խօսքերը և Տ. Մովսէս եպիսկ. կարգաց պատրիարքական այն հեռագիրը որով կ'աւետէր թէ Թրանի վաճառման գործողութիւնը դադրած է կայս. իրատեսով։ Ժողովուրդը միսիաձայն գոչեց. «Բաւիչեմք չօգ եալա»։

Պատարագը չարունակուելով աւարտեցաւ և նորընտիր կաթողիկոսը միեւնոյն թափորով առաջնորդուեցաւ վեհարան։ Երգեցիկ դպիրներ, Ն. Բ. Սրբազնութեան ձօնեալ երգեր կ'երգէին, և ժողովուրդը անդադրեալ թեամբ կը դիմէր օծեալ Աջը համբուրելու։

Տ. Սահակ Ս. կաթողիկոս վեհարան ելած ժամը հր անցած. ուխտաւորները երկար տոդանգութեամբ դիմացին Աջը համբուրելու և իրենց կարողութեան չափով ժամուց ալ նուիրեցին, ուրկէ 35 ոսկի գոյացաւ։

Նոյն օրը բազմաթիւ չնորհաւորական հեռագիրներ եկան, որոնց մէջ յիշատակելի են Երուսաղէմի և Պոլսոյ Պատրիարքներուն հեռագիրները։

Երեկոյին կատարուեցաւ քողը վերցընելու արարողութիւնը մայր տաճարին մէջ՝ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Հալէպէն եկող Ցակոբ էֆ. Գուլումճեանի կինը, տիկին Աննիկիլ քսանը ուրիշ ոսկի նուէր տալով վանքին, կատարեց կնքահայրութիւնը և իր 12 տարեկան որդին Մարտիրոս, քահանայ կաթողիկոսին ձեռքը և վերցուց քողը և Տ. Մովսէս եպիսկ. լուաց կաթողիկոսին գլուխը։ Նոյն պահուն դպիրք կ'երգէին «Զոր մաքրեցեր» չարականը։ Այս արարողութիւնը աւարտելէ յետոյ կաթողիկոսը եկաւ վեհարան և գիւղերը ընդհանուր խրախճանութիւն կը տիրէր վանքին ներսը ու դուրսը։ Այս առթիվ լուսավառութիւններ եղան վանքին մէջ եւ չրջակաները և հրթիռներ արձակուեցան նոյն օրը ընդունելութիւններ եղան։

Ուխտաւորներուն մէջ կային Մալկարայի ու Իզմիրի կողմերէն եկած 30 ուխտաւորներ, ինչպէս նաև Ռոտոսթոյէն եկած 25 բարեպաշտ անձեր։

Կաթողիկոսական օծման չաբաթ երեկուչաբթի օրը, մօտակայ տեղերէ եկող ուխտաւորները մեկնեցան, յառաջիկայ կիրակի միւռոնօրհնութեան առթիւ դարձեալ գալու համար, իսկ հեռաւոր տեղերէ եկողները չաբաթ մը եւս կը մնան տեսնելու համար միւռոնօրհնութիւնը, որուն համար պատրաստութիւններ կը տեսնուին և ամէն օր միաբանները կարդաւ կը պատարագեն։

Ժողովուրդը մխիթարուած է մեծապէս և առատօրէն կուտայ իր նպաստները, որոնք անտառախիտ լեռներու կողքին վրայ թառած, վարը իրենց առջեւ տարածուող լճակին վրայ կը նային, հանգրուաթիւնս եւ նախապատուութիւնս անոնց կողմը կը հակին։ Բայց ի հարկէ ուրիշ է Իզմիր. հոն ծով ու երկինք կը միանան և մի հզօր նկարագիր կը տեղծեն, որու առանձնայատուկ գեղեցկութիւնը կը հակակշռէ կամ թերևս կը գերակշռէ իսկ օտար կլիմաներու ընծայած բնական ուրիշ առաւելութիւնները։

—Բայց Պուռնապադ իր յատուկ պարծանքը ունի։

—Եւ ինչի՞ մէջ կը կայանայ իր այդ պարծանքը։

—Իր կիներ արտակարգ կերպով գեղեցիկ են։ Հիմայ պիտի տեսնենք զանոնք եւ կարծեմ թէ այս կէտին վերաբայ բնաւ տարակարծիք պիտի չգտնուիս ինձ հետ։

(Շարունակելի)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՕԾՈՒՄԸ

(Նամակ մեր մասնաւոր բղթակցեն)

ՍԻՍ, 23 ապրիլ 1903

Տարիներէ ի վեր իրենց հոգեւոր պետէն զրկուած վիճակայիններու բազձանքը կը լրանար այսօր, և նորընտիր կաթողիկոսը կը բարձրանար յաջող կաթողիկոսութեան, եկեղեցւոյ սահմանած արարողութեամբ։ Աննկարագրելի էր ժողովրդական հանդէսը ու ոգեւորութիւնը, 10000ի չափ ուխտաւորներ, մեծ մասը չրջակայ տեղերէ եկած, կիներ և աղքներ ալ բաւական թուով, եկած լեցուած էին վանքին չրջակաները, և չատերը դուրսը կը գիչերէին՝ վանքին մէջ ուխտաւորներու յատուկ սենեակներ չըլլալուն համար։ Կիլիկիոյ Աթոռին սովորութիւնն է որ կաթողիկոսի համար ալ կոչում կը կատարէ ինչպէս քահանաներու և եպիսկոպոսներու համար տեղի կ'ունենայ արդէն, հետեւելով հին ձեռագիր Մաշտոցի մը որ մինչեւ 800 տարուան հնութիւն ունի (*)։ Այդ Մաշտոցին մէջ կոչման մասը պարտաւորիչ չէ նշանակուած, բայց վերջին կաթողիկոսները առ հասարակ կատարած ըլլալով, և պարագային ալ խորհրդաւորութիւնն ու հանդիսաւորութիւնն տալուն համար, Տ. Սահակ Սրբազան կաթողիկոսն ալ կատարեց զայն։ Ուստի չաբաթ երեկոյին (ապրիլ 19) զանգակահարութեամբ ժողովուրդը եկեղեցի հրաւիրուելով, վեհարանի մէջ կազմուեցաւ թափորը։ եկեղեցին ու չրջակաները տանիքներու վրայ ամլն կողմ մարդոց բազմութիւն մը խռնուած էր։

Տ. Սահակ Սրբազան կաթողիկոս կը գտնուէր ամպհովանիի տակ, որուն սիւները բռնած էին չորս վարդապետներ։ Գլուխը գրած էր զարդարուն չալմայիգ և ձեռքը կը կրէր հովազաչան գաւազան։ Տ. Մովսէս, Տ. Նիկողոս և Տ. Կարապետ եպիսկոպոսները զգեստաւորեալ չրջապատած էին զինքը։ Տ. կիրակոս ծերունի եպիսկոպոսը քալելու անկարող ըլլալով, չկրցաւ մասնակցիլ թափորին, այլ հետեւեալ օրուան օծման արարողութեան միայն կրցաւ ներկայ գտնուիլ։

Օծման հանդիսաւոր արարողութեան ներկայ գտնուելու համար Հաճընէն, Այնթապէն, Հասանպէյլէն, Զէյթունէն և չրջակայ ուրիշ տեղերէ քահանաներ եկած էին, որոնց թիւը 50է աւելի էր, իսկ վարդապետները թիւով 9 (6ը ներքին միաբան) որոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ Տ. Կարապետ Վ. որ Զմիւռնիայէն հրաւիրուած էր։ Թափորը եկեղեցի մտնելէ յետոյ, տեսնուեցաւ որ չատերը պիտի զրկուէին այս հոգեւոր արարողութենէն, ուստի կրկին ընդարձակ բակը ելան և հոն կատարուեցաւ արարողութիւնը։ Կոչման կարգը՝ Մաշտոցի մէջ սահմանուածին համեմատ՝ հարցումներ են նորընտիր կաթողիկոսին, իր հօր աչալրջութեամբ և անձնուիրութեամբ վարելու և նախկին հայրապետաց վարդապետութեան կարգն ու կանոնը ուղիղև անխոտոր պահպանելու, որոնց համար նորընտիր կաթողիկոսը իր հաւանութիւնը եւ խոստումը կուտայ։

Ուշ ատեն, գրեթէ արեգակը մարը մտնելէ ետքը, աւարտեցաւ արարողութիւնը, մինչ տակաւին նոր ուխտաւորներ կը հասնէին. ուստի յաջորդ օրը կատարելի օծման համար առժամայ

(*) Էջմիածնի կաթողիկոսական կոչում չի կատարուիր։ (Մ. Խ.)

չարժական սեզոն մը չինուեցաւ բակին մէջ։

Աչխարհամատրան կիրակիի օրը ընդհանուր օր մըն էր վիճակախնդ հոմար։ Այս գիշերէն վերջը զանգակները կը հնչէին եւ ուխտաւորները մեծ բազմութեամբ կը գիմէին տեղ մը գտնելու, անկիւն մը գրաւելու համար։ Կ'արժէր տեսնել ամէնուն դէմքին վրայ նկարուած բարեպաշտական եւ քրիստոնէական զգացումը։ Մեծ էր իղձը տեսնելու համար նորընտիր կաթողիկոսին օծումը։

Ժամը 10ին սկսաւ առաւօտեան ժամերգութիւնը և չարունակուելով մինչեւ Պատարագ, պահ մը ընդհատուեցաւ նոյն միջոցին, և ժամը մէկին Ս. Կաթողիկոսը՝ չրջապատուած զգեստաւորեալ երեք եպիսկոպոսներէ և բոլոր եկեղեցական դասէն իլաւ վեհարանէն, մինչ զպիրները կ'երգէին «Մարուքդ Խորհուրդ» Տ. Կիրակոս եպիսկ. չէր կրցած մասնակցիլ նաեւ այս թափորին, այլ երկու միաբաններ ախոռի վրայ կը կրէին զինքը, և սարիկ դրին որոշեալ տեղը։ Տ. Կարապետ, Տ. Ղեւոնդ և Տ. Հրանդ վրդ.ները բուրվառակիր էին, իսկ միւս քահանաները քղոցակիր էին կամ զգեստաւորեալ կը հետեւէին թափորին։

Երբ թափորը վար իլաւ վեհարանէն, զպիրները սկսան երգել «Ուրախ լեր Ս. Եկեղեցի», եւ այսպէսով առաջնորդուեցաւ սեղանին առեւ ուր սովորական կարգով կատարուեցաւ լուացումը եւ սկսաւ պատարագը մինչեւ այն տեղ ուր կ'ըսէ։ «Զի ողորմած եւ մարդասէր ես Աստուած գոլովոց»։ Նոյն պահուն կաթողիկոսը ծունգի եկաւ սեղանին առջեւ և սաղմոս, գիրք ու աղօթքներ կարգացուելով, ներկայ չորս եպիսկոպոսները ձեռք դրին նորընտիր կաթողիկոսին գլխուն վրայ, և ապա Տ. Մովսէս եպիսկ. կարդաց բաւական երկար աղօթք մը, որուն մէջ յատուկ մաղթանքներ կան որ, ընտրեալը ուշնեայ առաքելական չնորհ, անարատ վարք եւլն։ Այս աղօթքէն յետոյ կարձեալ կարդացուեցան զանազան մարգարէական եւ առաքելական թուղթեր, ուրկէ վերջ Մատթէոս Աւետարանիչէն գլուխ մը եւ ապա «Հաւատամք»ս պատարագը չարունակուեցաւ մինչեւ Վերաբերումը։

Վերաբերումը աւարտելէ յետոյ, Տ. Սահակ կաթողիկոս գլխազարդ ծնրադրեց սեղանին առջեւ և եպիսկոպոսները սկսան երգել ձեռնադրութեան յատուկ «Աստուած մեծ» քարոզը, ուրկէ վերջ Տ. Մովսէս եպիսկ. կարդաց երկար աղօթք մը և ապա սեղանէն առնելով միւռոնակիր աղաւնին՝ թափեց նորընտիր կաթողիկոսին գլխուն վրայ։

Եկեղեցական դասը կ'երգէր դպրաց հետ «Առաքելոյ աղաւնոյ» չարականը. աննկարագրելի էր ընդհանուր խանդը և ոգեւորութիւնը. ամենուն աչքերէն արտասուք կը հոսէին եւ նորընտիր հայրապետը յայտնապէս յուզուած կ'արտասուէր։ Եւ երբ Տ. Մովսէս Սրբազան առաջին անգամ, (որուն հետեւեցան Տ. կիրակոս եպիսկ. ինչպէս նաեւ Տ. Նիկողոս և Տ. Կարապետ եպիսկ.ները զատ զատ, ըսաւ՝ «Օրհնեսցի, օծցի և սրբեսցի գագաթն Տէր Սահակ կաթողիկոսիս»։ Եւ խաչաձեւ օծեց, ընդ.։ Ժողովուրդը չկրցաւ զսպել իր խանդը և ծափահարութեամբ թնդացուց բակը։ Երբ միւս եպիսկոպոսներն ալ միւռոնը թափեցին ու օծումը կատարեցին, կրկնուեցան ծափահարութիւնները, մինչ լուսանկարիչները կը լուսանկարէին այս հոգեզբաւ արարողութիւնը։

Տ. Մովսէս եպիսկ. ինչպէս նաեւ միւս եպիսկոպոսները, օծեցին Տ. Սահակ կաթողիկոսի բժիշկը և ապա դարձեալ Տ. Մովսէս եպիսկ. հայրապետական գաւազանը տուաւ, կոնքերը կապեց ալակոմը և քողը, որուն մէջ

կը գտնուէր խալ մը, ծածկեց գլուխը, ձեռքը դրաւ կաթողիկոսական մատանի և այ ձեռքը տուաւ Աւետարանը։ Կարդացուեցան դարձեալ չարական, գիրք ու աւետարան և այլեւս արարողութիւնը վերջացած էր։ «Ողջոյն»ը արուեցաւ։ Նախ Տ. Մովսէս եպս. և ապա միւս եպիսկոպոսները, վարդապետները ու քահանաները կարգաւ համբուրեցին օծեալ կաթողիկոսին գաւազանը եւ այ ձեռքը եւ այս կերպով «ողջոյն»ը արուեցաւ բոլոր ժողովուրդին։

Կաթողիկոսը գլուխը քողով ծածկուած չարունակեց պատարագը, իր քովը ունենալով միւս եպիսկոպոսները եւ յիշատակութեան պահուն իր նախորդները եղող կիլիկիոյ հանգուցեալ կաթողիկոսներուն հանգիստ մաղթելէ յետոյ, յիշատակեց Ամենայն Հայոց Հայրապետը։ Իսկ զպիրները յիշեցին նորապսակ կաթողիկոսը։ Այս ներկայիցին Մ. Կաթողիկոսը ժողովրդեան գառնալով, մաղթանքներ ու աղօթքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Եկեղեցականներէն մէկը թուրքերէնի թարգմանեց իր խօսքերը և Տ. Մովսէս եպիսկ. կարգաց պատրիարքական այն հեռագիրը որով կ'աւետէր թէ Թրանի վաճառման գործողութիւնը դադրած է կայս. իրատեսով։ Ժողովուրդը միսիաձայն գոչեց. «Բաւիչեմք չօգ եալա»։

Պատարագը չարունակուելով աւարտեցաւ և նորընտիր կաթողիկոսը միեւնոյն թափորով առաջնորդուեցաւ վեհարան։ Երգեցիկ դպիրներ, Ն. Բ. Սրբազնութեան ձօնեալ երգեր կ'երգէին, և ժողովուրդը անդադրեալ թեամբ կը դիմէր օծեալ Աջը համբուրելու։

Տ. Սահակ Ս. կաթողիկոս վեհարան ելած ժամը հր անցած. ուխտաւորները երկար տոդանգութեամբ դիմացին Աջը համբուրելու և իրենց կարողութեան չափով ժամուց ալ նուիրեցին, ուրկէ 35 ոսկի գոյացաւ։

Նոյն օրը բազմաթիւ չնորհաւորական հեռագիրներ եկան, որոնց մէջ յիշատակելի են Երուսաղէմի և Պոլսոյ Պատրիարքներուն հեռագիրները։

Երեկոյին կատարուեցաւ քողը վերցընելու արարողութիւնը մայր տաճարին մէջ՝ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Հալէպէն եկող Ցակոբ էֆ. Գուլումճեանի կինը, տիկին Աննիկիլ քսանը ուրիշ ոսկի նուէր տալով վանքին, կատարեց կնքահայրութիւնը և իր 12 տարեկան որդին Մարտիրոս, քահանայ կաթողիկոսին ձեռքը և վերցուց քողը և Տ. Մովսէս եպիսկ. լուաց կաթողիկոսին գլուխը։ Նոյն պահուն դպիրք կ'երգէին «Զոր մաքրեցեր» չարականը։ Այս արարողութիւնը աւարտելէ յետոյ կաթողիկոսը եկաւ վեհարան և գիւղերը ընդհանուր խրախճանութիւն կը տիրէր վանքին ներսը ու դուրսը։ Այս առթիվ լուսավառութիւններ եղան վանքին մէջ եւ չրջակաները և հրթիռներ արձակուեցան նոյն օրը ընդունելութիւններ եղան։

Ուխտաւորներուն մէջ կային Մալկարայի ու Իզմիրի կողմերէն եկած 30 ուխտաւորներ, ինչպէս նաև Ռոտոսթոյէն եկած 25 բարեպաշտ անձեր։

Կաթողիկոսական օծման չաբաթ երեկուչաբթի օրը, մօտակայ տեղերէ եկող ուխտաւորները մեկնեցան, յառաջիկայ կիրակի միւռոնօրհնութեան առթիւ դարձեալ գալու համար, իսկ հեռաւոր տեղերէ եկողները չաբաթ մը եւս կը մնան տեսնելու համար միւռոնօրհնութիւնը, որուն համար պատրաստութիւններ կը տեսնուին և ամէն օր միաբանները կարդաւ կը պատարագեն։

Ժողովուրդը մխիթարուած է մեծապէս և առատօրէն կուտայ իր նպաստները, որոնք անտառախիտ լեռներու կողքին վրայ թառած, վարը իրենց առջեւ տարածուող լճակին վրայ կը նային, հանգրուաթիւնս եւ նախապատուութիւնս անոնց կողմը կը հակին։ Բայց ի հարկէ ուրիշ է Իզմիր. հոն ծով ու երկինք կը միանան և մի հզօր նկարագիր կը տեղծեն, որու առանձնայատուկ գեղեցկութիւնը կը հակակշռէ կամ թերևս կը գերակշռէ իսկ օտար կլիմաներու ընծայած բնական ուրիշ առաւելութիւնները։

—Բայց Պուռնապադ իր յատուկ պարծանքը ունի։

—Եւ ինչի՞ մէջ կը կայանայ իր այդ պարծանքը։

—Իր կիներ արտակարգ կերպով գեղեցիկ են։ Հիմայ պիտի տեսնենք զանոնք եւ կարծեմ թէ այս կէտին վերաբայ բնաւ տարակարծիք պիտի չգտնուիս ինձ հետ։

(Շարունակելի)

նէրը, որոնց արդիւնքով և Ս. Կաթողիկոսին ջանքով կանգուն և չէն վիճակ մը պիտի ստանայ վանքը, բարձանալով մինչեւ հիմայ ունեցած իր լքեալ վիճակէն։

—○—

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ արքեպ. եւ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. ինչպէս նաեւ քահանայ անդամները։

1.—Բաբերդի ճկրաշէն գիւղի Թաղական Խորհուրդը ասկէ առաջ գանգատագիր մը ղրկած էր Վիճակին Աղաջնի. տեղապահին ընթացքներուն մասին և անցեալ նամին մէջ խնդիրը յանձնուած էր ատենապետ Սրբազանին քննելու եւ տեղեկագրելու համար։ Նոյն տեղեկագիրը նկատի առնելով եւ խնդրոյն ստուգութեանը վերահասու ըլլալով, Ժողովը անկարեւոր համարեց տեղապահին դէմ եղած գանգատը։ 2.— Գաւառուրի (Գաղատիա) ազգայինները գրով մը տեղւոյն եկեղեցական գործոց անգոհացուցիչ վիճակը կը յայտնէին և Թաղ. Խորհրդոյ վերակազմութիւն կը խնդրէին։ Ժողովը որոշեց իրաց ստոյգ վիճակին մասին բացատրութիւն ուզել առաջնորդ Տ. Եղիշէ Վ. Գալֆաեանէ։ 3. Թրկա-Օգնար (Ռումանիա) Ղեւոնդ քհնյ. Միքայէլեան որ Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ և յետոյ շրջաբերականաւ դադարեալ էր քահանայագործութենէ, ընդարձակ գրով մը ջանացած էր իր անմեղ արդարացնել։ Ժողովը կարեւորութենէ զուրկ համարեց այդ գիրը։ 4. Աղեքսանդրիայէ Գէորգ քհն. Հիւրմիւզեան խնդրագրով մը ներում և քահանայագործելու արտօնութիւն կը խնդրէր։ Ժողովը անկարեւոր համարելով այդ գիրը, իր նախորդ որոշման համաձայն դադարեալ նկատեց յիշեալը քահանայագործութենէ։ 5. — Նիկոմիդիոյ Էլմալը գիւղի ազգայինք գրով մը յայտնած էին իրենց եկեղեցւոյ Խորէն քհն.ի անվայել ընթացքները։ Ժողովը որոշեց նոյն գանգատագրին պատճէնը ղրկել վիճակին առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս արքեպ.ի խնդիրը քննելու մանրամասնօրէն և տեղեկագրելու ի Պատրիարքարան. 6. —Գամբէմօնիի առաջն. փոխանորդութեան համար Խասն Ժողովը յարմար քահանայի մը ընտրութիւնը թողած էր Կրօն. Ժողովոյ՝ որ տեղւոյն հանգամանքները նկատի առնելով նոյն պաշտօնին կոչեց այժմ առժամաբար Սեբաստիա եկեղեցւոյն պաշտօնավարող Տ. Տրդատ քհնյ. Մարգարեանը։ 7.— Յորբերդէն Մկրտիչ սարկաւագ գրով մը խնդրած էր քահանայ ձեռնադրուելու արտօնութիւն շնորհել։ Ժողովը նկատելով որ տեղւոյն ժողովուրդը խնդրած չէ անոր ձեռնադրութիւնը, կարեւորութենէ զուրկ համարեց խնդիրը։ 8.—Վանայ Գաւառ. Կրօն. Ժողովը տեղեկագրած էր վիճակին Լէօկ գիւղի Ստեփան քահանայի զայթակղական արարքը։ Ժողովը միաձայն աշխատութեան դատապարտեց յիշեալ քահանան։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազան հեռագրաւ տեղեկացուցած է Պատրիարքարան թէ միւռոնօրհնութեան հանդէսը կատարած է անցեալ կիրակի ի ներկայութեան հազարաւոր ուխտաւորաց և եկեղեցականաց և այս առթիւ ջերմ մաղթանքներ եղեր են Վեհ. Սուլթանին կենաց արեւշատութեան համար։ Ուխտաւորներու նուէրներէն 800 ոսկիի հասոյթ մը գոյացեր է։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ կիրակի օրը Ֆէրիգիւղէ դարձին Տ. Բարթողիմէոս արքեպիսկոպոսի այցելութիւն տալէ վերջ, այցելեց նաեւ Ռոպէռ էֆ. Խաչէրեանի և Գաղ. Ժողովոյ անդամ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի։

ԿԱՐԻՆԷՆ ապրիլ 21ին մեկնած են Վան Տ. Համազասպ վրդ. և Տ. Մատթէոս վրդ. Աճէմեան, որոնք աւագ շաբթուն Կարին մնացեր և ապա մեկներ են Վան իրենց համար որոշեալ պաշտօնին ձեռնարկելու։

ԲԱԼՈՒԻ առաջն. ընտրութեան համար ղրկուած եռանուն ցանկը հետեւեալ կերպով կազմուած է.—Տ. Վահրիճ վրդ. Շահլամեան, Տ. Կարապետ վրդ. Մաղլըմեան և Տ. Գէորգ վրդ. Իբրանոսեան։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ առաջին կարգի Արեգական և Առիւծի պատուանշան շնորհեր է Պարսկաստանի և Հնդկաստանի առաջնորդ Տ. Սահակ Արքեպ. Այվատեանին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ռուսաց գեղարուեստական կայսերական ընկերութեան մշտական գեղարուեստական ցուցահանդէսէն գողցուեր է Այվազովսքիի մէկ ծովանկարը։ Գողցողը դեռ չէ գտնուած։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը, աղամանդազարդ լանջախաչ մը նուիրած է Ցոպպէի տեսուչ Տ. Մատթէոս վրդ. Գայըգճեանին, գնահատելով զինքը մասնաւորապէս վերջերս տիրող համաճարակին առթիւ Ցոպպէի մէջ գործադրած առողջապահական միջոցներուն համար։ Ն. Ամենապատուութիւնը Ս. Յակոբայ միաբանութեան համարակալութիւնն ընդ Պոլսեցի Տ. Մեսրոպ վրդ. Նշանեանի գրական կարողութիւնը և անձնուէր աշխատութիւնը նկատողութեան առնելով, իրեն անձնական քարտուղար նշանակած է։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

ՀԱԼԷՊԷ կը գրեն մեզ.— «Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին արդի կարօտ վիճակին պատճառաւ, նոյն Աթոռոյ Թեմերու բարեպաշտ ազգայիններէն դրամական օգնութիւն մը խնդրող նախկին կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Կիրակոս և պատրիարքական պատուիրակ Տ. Մովսէս սրբազաններու շրջաբերականին վրայ, տեղւոյս Քաղաքական Ժողովը Տ. Յարութիւն քահանայի նախագահութեան տակ այրերու և կիներու յատուկ նուիրահաւաքներ կարգելու որոշում մը տալով, իսկոյն կանանց համար նուիրահաւաք որոշուեցան՝ Տիկնայք Թ. Գ. Մազլումեան, Ս. Ց. Թօփճեան, Ե. Մ. Փոլատեան և Աբ. Եր. Տամկաճեան, որոնք սկսան իրենց պաշտօնին մեծ եռանդով. իսկ արանց համար տակաւին ոչ նուիրահաւաք որոշուած է և ոչ ալ իրապէս անոնցմէ հանգանակութեան մը սկսուած է, սակայն կարեւոր գումարի մը հաւաքումը կը յուսացուի։

—«Ամսոյս 20ի կիրակի օրը՝ տեղւոյս Քառասուն Մանկանց Եկեղեցիին մէջ, Առաջն. Տեղապահ Տ. Մեսրոպ քահանան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց ի հանգիստ հոգւոյ ողբացեալ Տիկին Վերժինի Պ. Կիւլպէնկեանի, և «Հայր մեր»էն վերջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, ի ներկայութեան բազմաշատ տեղացի և պանդուխտ ժողովրդեան, և Ազգային Ներսէսեան վարժարանի երկսեռ ուսանողներու ամբողջութեան։ Կիւլպէնկեան գերդաստանին կողմանէ ներկայ էր Գույումճեան Յակոբ էֆ.ն, որուն անձնական տկարութեան և քաղաքէս ժամանակէ մը ի վեր բացակայ գտնուելուն պատճառաւ՝ այս հոգեհանգստեան պաշտօնի կատարումը յետաձգուած էր։ Տ. Ղեւոնդ քահանան պարագային յարմար քարոզ մը խօսելով, նկարագրեց վաղամեռիկ տիկնոջ առաքինութիւնները և բարեսիրութեան զգացումները, գորովագութ մօր, անձնուէր ամուսինի և բարեբար հրեշտակի մը տխուր մահուան անոր կանանց հետեւելի օրինակ ցոյց տալու, օրհնեց հանգուցեալին յիշատակը և արեւշատութիւն մաղթեց Կիւլպէնկեան գերդաստանի բոլոր անդամոց։»

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՖԷԿՈՆՏԻԹԷ

Թարգմանեց ԶԱՐՄԱՅՐ

Գաղափարի անուշ վիպակ մը՝ փափկախօս և մեր հասարակութեան համար նոր հեղինակի մը կողմէ գրուած՝ ուր պատմուած ընտանեկան կեանքէ պարզ տեսարանի մէջ սրտայոյզ էջերը չէ որ կը պակսին, և որուն ընթերցումը ազնիւ զգացումներ պիտի արթնցնէ սրտերու մէջ, ցուցնելով միջոցը բաղդատական երջանկութեան՝ ամուսնական միութեան մէջ։ Կեդրոնատեղին է Խաչիկ էֆ. Էնֆիէճեանի Նոր Գրատունը՝ Պապը Ալի ճատտէսի Թիւ 6։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներու քով։ Գին 100 փարա։ Բօսթի ծախքով 3 ղրշ.։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

12 Մայիս 1903

Ֆրանս. %	(3% Français)	98.10
Րէժի	(Tab. Turcs)	375.—
Գօնսօլիտ	(R. Turque D.)	30.15
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	127.
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	600.
Թրանսվաալ	(Transwal)	125.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ)

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Վեզիրութեան աստիճան տրուեցաւ Խիւտավէնտիկեարի կուսակալ Խալիլ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ հիւպատոսական դիւանի քարտուղար Իպրահիմ Էտհեմ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.—Ախի Չէլէպիի (Էսիրնէ) գայմագամ անուանուեցաւ՝ Ֆէքէի գայմագամ Պէհճէթ պէյ։

—○—

ԿԱՅՍ. ՀՈՒԱՄՈՒԹԻՒՆ.—Վեհ. Սուլթանը տեղեկացած ըլլալով որ Պրուսայի կուսակալ Խալիլ պէյ հիւանդ է, բարեհաճած էր Տօքթ. Գամպուրօղլուն և Համիտիէ հիւանդանոցին բժիշկներէն հազարապետ Տօքթ. Զիա Նուրի պէյը ղրկել՝ զայն դարմանելու համար։ Խալիլ պէյ այս անգամ ապաքինած ըլլալով, իր երախտագիտական զգացումները հաղորդած է յոտս Կայս. Գահոյից։

ԼԻԲԱՆԱՆՈՒ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Լիբանանու պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ՝ երկրագործութեան և շերամաբուծութեան զարգացումը ապահովելու համար, Լիբանանու կառավարչութիւնը ձեռնարկած է ներքին փոխառութեան մը կնքման։ Այս կամաւոր փոխառութեան պարտաթուղթերը հրամանի պիտի ըլլան, իւրաքանչիւրը 100 ֆր. արժէքով։ Երեք սէրիներու վրայ պիտի պատրաստուին և տարեկան 5% տոկոս պիտի բերեն։ Պարտաթուղթերուն շրջաբերութենէն գոյանալիք արդիւնքը Օսմ. Պանքան պիտի պահուի։ Փոխառութիւնը պիտի հատուցուի տարեկան վճարահանութիւններով։

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.—Հացագործները ցորենի գնին նոր բարձրացումը շարժառիթ բռնելով, առջի օր նորէն դիմում ըրին Քաղաքապետութեան, 5 փարայի յաւելում մը ձեռք բերելու համար հացին գնին վրայ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՅ վարչական խորհրդոյ նախագահ Պ. Կվիննէր Պերլինէն ուղղուած ծանուցումով մը կը զեկուցանէ նոյն ընկերութեան բաժնետէրերուն թէ, ընկերութեան բաժնեթուղթերէն 10000ին փոխարէնը բաժնետէրերու կողմէ կամաւոր կերպով ամբողջովին վճարուած ըլլալով, Վարչական Խորհուրդը, 1900 յունիս 11ին ընդհ. ժողովին կողմէ իրեն տրուած իշխանութեամբ, որոշած է ցնոր տնօրինութիւն դադրեցնել բաժնետէրերուն՝ իրենց բաժնեթուղթերուն փոխարէնը ուզած ժամանակնին ամբողջապէս վճարելու մասին ունեցած իրաւունքը։

ԿԱՅՍ. ՆՈՐ ԻՐԱՏԷ մը կը հրամայէ ընդփոյթ նորոգել նորոգութեան կարօտ Թորփիլանաւերը։

—Կայս. Իրատէով Վալիտէ խանին առջեւ, Պոլսոյ կամուրջին մօտ, քարափ մը պիտի շինուի։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան գործակատար Արեսթիտ էֆ. Բիրեաքուի, ի վարձ իր ծառայութեանց։

ԳՈՆԻԱ-ԷՐԷՅԼԻ ԳԻԾԸ.— Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութիւնը՝ Գոնիա-Էրէյլի գծին շինութեան համար Կայսերական քոմիսէր կարգած է յիշեալ նախարարութեան մասնագիտական խորհուրդին կցորդ Տէր-գնդապետ Զիա պէյ։ Քաղաքային երկրաչափ մը քոմիսէրի օգնական պիտի անուանուի։ Պ. Մաքքէնզէր և միւս երկրաչափները այսօր կը մեկնին դէպի Գոնիա։

ՇԻՐՔԷԹԻ կողմէ Կլասկոյի նաւաշինարանին մէջ շինել տրուած 49 թիւ շոգենաւը առջի օր հոս հասաւ։ Նոր ձեւով մը շինուած է։ Ունի 170 ոտք երկայնութիւն և 29 ոտք լայնութիւն։ Ժամը 16 մղոնի արագութիւն ունի։ Մեքենան՝ 950 ձիու ուժ։ Ելեկտրական լոյսով պիտի լուսաւորուի։ Գլխուն կողմը Բ. կարգի ուղեւորներու համար երկու յարկով սալոն մը կայ, ցռուկին կողմը նմանապէս երկյարկ սալոն մը կայ՝ Ա. կարգի ուղեւորներու համար։ Վերի յարկը Ա. կարգի ուղեւորներու յատկացուած է։ Այրերու համար երեք ճեմիչ ունի. իսկ ցռուկին կողմը կայ մէկ ճեմիչ՝ կանանց յատուկ։ Շոգենաւին մէջ կան 12 մեքենաներ՝ տարբեր բաներու գործածուելու համար։ Խցիկները խիստ զարդարուն են. Նաւապետին տեղը վերի յարկն է։ Շոգենաւը երէկ կամուրջէն անցաւ և Շիրքէթի վարչութեան շէնքին առջեւ փորձ կատարուեցաւ՝ որմէ ետքը յանձնման գործողութիւնները պիտի կատարուին։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Գաբրիէլ էֆ. Քարբերդեան 30 տարուան մենաշնորհ խնդրած է ձեռնհաս պաշտօնատունէն՝ Պրուսայի նահանգին մէջ գործարան մը հաստատելու՝ ուր կօշիկի համար փայտէ գամ և օսլայ (քոլա) պիտի շինուի։ Իր մատուցած ծրագրին գլխաւոր պայմաններն են.—գործարանը շոգեշարժ պիտի ըլլայ և քաղաքապետութեան կողմէ ցուցուած յարմար վայր մը պիտի շինուի։ Մենաշնորհի տէրը երկու տարուան մէջ անանուն կամ «քոլէքթիվ» ընկերութիւն մը պիտի կազմէ՝ և Կայս. Ֆէրմանին ծանուցանէն երկու տարի վերջը պիտի ձեռնարկէ գործարանին շինութեան, մէկ տարուան մէջ աւարտելու համար։ Եթէ Սպարապետութեան դուռը ուզէ այս գործարաներուն արտադրութիւններէն գնումներ ընել, հրապարակի գնոյն վրայ 10% զեղչ մը ստանալու իրաւունք պիտի ունենայ։ Գամերը տեղական փայտերէ և օսլան ալ նոյնպէս տեղական բրինձէ կամ եգիպտացորենէ պիտի պատրաստուին։ Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութիւնը նկատողութեան առած է այս ծրագիրը։

ԱԹԷՆՔԻ ոստիկանութիւնը ուրբաթ օր վեց պուլկարներ ձերբակալեր է։ Քննութիւն կատարուելով, տեսնուեր է թէ նպարավաճառ Թրիֆոն Իուքա Աթէնքի մէջ խռովարարներու գանձապահը եղած է։ Հանգանակութեան ցանկը գրաւուեր է։ Ձերբակալուեր են նաեւ ուրիշ երկու կասկածելի մարդիկ՝ անոնց վրայ մեկնած պահուն, ու իրենց երեք բարեկամները։ Պատերազմական նախարարութիւնը բարձրաստիճան սպայի մը հրաման ըրած է Թրիխալա երթալ. կը հաւաստուի թէ՝ հսկելու և կասկածելի մարդիկը հետապնդելու պաշտօնով։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ մէջ կիրակի իրիկուն երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, ինչպէս նաեւ շրջակայքը։ Այդ պահուն բուռն եւ սառուցիկ հով մը կը փչէր։ Վնաս չկայ։

ՍԻՆԿԷՐԻ կողմէ Բերայի մէջ բացուած մեքենագործ արտադրութեանց ցուցահանդէսին մասին գրած էինք արդէն։ Կը յանձնարարենք ջերմապէս մեր ընթերցողները՝ երթալ այցելել այդ ցուցահանդէսը, որ կը գտնուի Պոնմարշէի դիմացը։ Մուտքը ազատ է։ Այսօր կանանց յատուկ է։

—○○○○○○○○—

ՍՆԱՆԿ.— Ասկէ առաջ առեւտրական Բ. դատարանին կողմէ սնանկ հռչակուած էր Թոփալեան խանի կողմը ժղթավաճառ Վահան Ալեմանքեան։ Առջի օր յիշեալ դատարանին մէջ սնանկացեալին պահանջատէրերուն համաձայնութեամբ 100էն 20ի վրայ քօնքորտաթօ մը պատրաստուեցաւ։

ԲԵՐԱՅԻ, Ֆէրիտիէ փողոցին մէջ, պարսկահպատակ Սալման անուն Հայ աղջիկը՝ Սլէմ, առջի օր տանը դուռը աւլած ատեն, Տէրվիշ անունով պարսիկ մը անցաւ՝ որ խօսք նետեց աղջկան։ Այս վերջինը նեղացած՝ պատասխանեց, որուն վրայ Տէրվիշ բարկանալով գետնէն քար մը առաւ եւ աղջկան ծոծրակին նետեց։ Խեղճ աղջիկը երեսի վրայ ինկաւ եւ քիթէն բերնէն, ինչպէս նաեւ ծոծրակէն վիրաւորուեցաւ։ Տէրվիշ թէեւ փախչիլ փորձեց՝ բայց ձերբակալուեցաւ։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵԱՆԸ հաստատեց նախորդ որոշում մը՝ որով 3 ամսուան բանտարկութեան կը դատապարտուէր Եօրկի անուն «իրմիքճի» մը, որ խաբեբայութեամբ 10 օխա ալիւր առած էր Խավեար խանի մէջ վաճառական Յակոբ էֆ.էն։

—Վերաքննիչ ատեանը հաստատեց նախնական դատարանի կողմէ տրուած որոշում մը՝ որով 4 ամսուան բանտարկութեան կը դատապարտուէր Արամ Կարապետեանը, հանգուցեալ Միրաքի՝ կառապաններու քեհեա Ապտի պէյ և ընկերութենէն ունեցած պահանջքը առնելով՝ իւրացուցած ըլլալուն համար։ Վերաքննիչ ատեանին կողմէ որոշուեցաւ նաեւ որ Արամ հատուցանէ այդ պահանջքի գումարը՝ 350 ոսկին, ինչպէս նաեւ անոր մէկ քառորդն ալ իբր տուգանք։

ՏԻԿԻՆՆԵՐ, «Ֆոսֆաթին Ֆալիէռ» կերցուցէք ձեր զաւակներուն, եթէ կ'ուզէք որ անոնք քաջառողջ կազմուածք մը ունենան ապագային։ Գիտէք թէ երբ երախայ մը վեց ամսու ըլլայ, մօր կաթը չի բաւեր զայն պէտք եղածին պէս սնուցանելու։ Այն ատեն է որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռը անհրաժեշտ կը դառնայ։ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռը Եւրոպայի ամէն կողմը տարածուած է, եւ մայրերը անով կը սնուցանեն իրենց զաւակները։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Թօփխանէ, Բէյլէրպէյ-Աղա փողոց 4 թիւ տան մէջ բնակող Շահվէր հանըմ 13 տարեկան Սաբէ անուն զաւակը իր մօր տանը չգտնուելէն առիթ քաղելով պարտէզին մէջ ինքզինքը կախեր և խեղդամահ եղեր է։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՋԱՎՈՒՇՆԵՐՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յօդ. 13.—Եթէ պակաս հացեր գտնեն, պարտին գրաւել և թաղապետական պաշտօնարանը ղրկել տեղեկագրով մը։

Յօդ. 14.—Եթէ երբեք գնորդ մը իրենց իմաց տայ թէ իր գնած առարկաները պակաս կշռով կշռուած կամ պակաս չափով մը չափուած են, իրենք ալ պիտի կշռեն կամ չափեն, և վաճառորդները պիտի ղրկեն Քաղաքապետութեան։

Յօդ. 15.—Վաճառատուններու առջեւ պարզուած ծածկոյթները (բէնտէ) պէտք է ա՛յնքան բարձր ըլլան՝ որ ձիով անցնողներու գլխուն չդպչին, երեք կանգունէն աւելի լայնութիւն չունենան, պատռուած և անգործածելի դարձած և գոց վաճառատուններու առջեւ պարզուած չըլլան։ Արգիլուած է փողոցներու մէջ տապարով փայտ կոտրել շրջագայութիւնը արգիլելու եղանակով, Թաղապետական չավուշները պիտի ջանան փայտ կտրել տալ, ո՛րչափ որ կարելի է, կողմնակի փողոցներու մէջ եւ ոչ թէ գլխաւոր պողոտաներու վրայ։ Արգիլուած է նոր բացուած մեծ փողոցներու մէջ, ինչպէս Սիրքէճիի փողոցին մէջ, ձի վազցնել կամ հոն փայտ կտրել։ Ուշադրութիւն պիտի ընեն այս բոլոր արգիլուած բաներուն։

Յօդ. 16.—Որովհետեւ հարկ է որ գրաստները՝ թէ՛ բեռ փոխադրած և թէ՛ պարապ եղած ատեններին միշտ իրարու կապուած ըլլան իրենց գլուխներէն և արգիլուած է անոնց պարապ եղած ատենը՝ վրանին հեծնել և կամ վազցնել զանոնք, պիտի արգիլուի որ ձիապանները այդ ընթացքին մէջ չը գտնուին։ Ուշադրութիւն պիտի ըլլայ որ վրանին մարդ չնստելու համար՝ գրաստները ժամերուն մէջտեղը, ինչպէս է արդէն, երկաթեայ ըլլայ։ Պէտք է որ վարձու ձիերուն վերադարձի ատեն, ձիապանները չնստին անոնց վրայ և ոտքով հետեւին։ Նաեւ պողոտաներու և անցուդարձ եղող փողոցներու մէջ խանութներու առջեւ ձի չպիտի կապուի։

Յօդ. 17.—Որովհետեւ արգիլուած է խաներու կամ խանութներու մէջ թարմ մորթերը՝ ուրիշ հանրային առողջապահութեան վնասող նմանօրինակ նիւթեր և կամ պատերու տակ աղբ պահել և խանութին վրայ «չուվալ» փռել և տուներու առջեւ ու փողոցներու մէջ ջուր և աղբ թափել, Թաղապետական չավուշները տեղի չպիտի տան ատոնց՝ երբ ատանկ բան մը տեսնեն, պատճառ եղողները ո՛վ որ են, նորէն անոնց փողոցը մաքրել պիտի տան եւ պէտք եղած պատուէրները պիտի ընեն, և յարաժամ պիտի աշխատին որ փողոցներու մաքրութեան հակառակող ո եւ է վիճակ առաջ չգայ։

(Շարունակելի)

ԻԶՄԻՐԻ ՍԵՂԱՆ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

—○—

Ապրիլ 22/5 Մայիս 1903

Տեղւոյս Օսմ. Կայս. Պանքան իր Յամսեայ և ի տես վճարելի փոխանակագրի գնումներն ու վաճառումները հետեւեալ գիներով կատարած է.

Գնում

Սթերլին Յամսեայ	$108\frac{3}{8}$ – $108\frac{15}{16}$		
» չէք	$109\frac{11}{16}$ – $109\frac{15}{16}$	4%
Ֆրանք Յամսեայ	$172\frac{1}{4}$ – $173\frac{1}{4}$	
» չէք	$174\frac{1}{8}$ – $174\frac{5}{8}$	3%
Մարք Յամսեայ	$211\frac{1}{4}$ – $212\frac{1}{4}$	
» չէք	$213\frac{3}{4}$ – $214\frac{1}{4}$	$3\frac{1}{2}$%
Քրօն Յամսեայ	$180\frac{1}{4}$ – $181\frac{1}{4}$	
» չէք	$182\frac{3}{4}$ – $183\frac{1}{4}$	$3\frac{1}{2}$%

Վաճառում

Սթերլին Յամսեայ	$109\frac{3}{8}$	
» չէք	$110\frac{3}{16}$	4%
Ֆրանք Յամսեայ	174	
» չէք	$175\frac{1}{8}$	3%
Մարք Յամսեայ		
» չէք	$214\frac{3}{4}$	$3\frac{1}{2}$%
Քրօն Յամսեայ		
» չէք	$183\frac{3}{4}$	$3\frac{1}{2}$%

ԱՐԺԷՔ ԴՐԱՄՈՑ

	Գնում	Վաճառում
Սթերլին	$109\frac{22}{40}$	110
Նափօլէօն	$87\frac{14}{40}$	$87\frac{20}{40}$
Մէճիտ	$102\frac{26}{40}$	$102\frac{29}{40}$

Օսմ. ոսկին 100էն

ԲԵԹՐՈԼ

Թէ Իզմիրի մէջ և թէ Երկաթուղեաց կայարաններուն յանձնելի։

2 թէնէքէ	ղրուշ	$20\frac{1}{4}$
»	Մնտուկով	$22\frac{1}{4}$

Միեւնոյն գիներով կը ծախուի նաեւ Ռումանական փեթրօլը։

Ոսկին 108էն

Այս օրուան փոխանակագրաց գիները Ը. Ե. Մայիս 1էն ըլլալով, մինչեւ այսօր զգալի կամ անզգալի տարբերութիւն մը չեն ունեցած։

ԻՐԱԶԵԿ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ 11 մայիս.—Կոմս Կոլուխովսքի յորդորեց Վիեննայի վաճառականները չազդուիլ արդի կացութենէն եւ շարունակել իրենց առեւտրական գործերը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ Ռուսիա գրաւած է Նիւչուանկը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը այս իրիկուն Բէշթա կը մեկնի, Կոմս Կոլուխովսքիի ընկերակցութեամբ։

ՔՈՊԵՆՀԱԿ.—Տանըմարքայի թագաւորը յունիսին այցելութիւն պիտի տայ նախագահ Լուպէի։ Յետոյ փոխադարձ այցելութեան պիտի երթայ Վիլհէլմ կայսեր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թրանսվալի փոխառութեան ստորագրուած գումարը 1 միլիառ 174 միլիոն անգլ. ոսկիի հասաւ։ Փոխառութեան գումարն է 35 միլիոն ըսթերլին, հետեւաբար աւելի քան 33 անգամ ստորագրուած է։ Նոր փոխառութիւնը 1ու կէս միութիւն վեր է այսօր։

ՀՌՈՄ.— Ֆրանս. կառավարութիւնը Պատուոյ Լեգէոնի պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Պ. Պիանքէրիի, անոր խորհրդարական կեանքի մէջ մտնելուն 50րդ տարեդարձին առթիւ։ Հռոմի քաղաքապետ Պ. Քօլօնա մեծ սպայ անուանեցաւ, Պ. Շօմիէի ըրած սիրալիր ընդունելութեան համար։

ԱԹԷՆՔ.— Երեսփ. Ժողովը Զատկի արձակուրդէն ի վեր այսօր երրորդ անգամ ըլլալով հրաւիրուեցաւ, բայց դարձեալ չկրցաւ նիստ գումարել, որովհետեւ ներկայ երեսփոխաններու թիւը պակաս էր կանոնական թիւէն։ Ընդդիմադիրները խափանարար ընթացք մը բռնելու համար, կը շարունակեն նիստ չգալ։ Նախարարական տագնապ մը կը վախցուի։

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.— Սուէզի ջրանցքէն մայիս 1էն 10 անցնող նաւերու թիւն է 107։ Տասնօրեայ հասոյթ՝ 2,880,000 ֆրանք։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 12 մայիս.—Պ. Քոմպի կողմէ կանանց միաբանութիւններու մասին պատրաստուած օրինագծին մէջ, այդ միաբանութիւններն ալ, ինչպէս այր մարդոցը, երեք դասակարգի բաժնուած են.— Հայեցողական, ուսուցողական և բարեգործական։

— Ուաշինկդընէն կը հեռագրեն թէ Բանամայի ջրանցքին դաշնագրին վաւերացման նկատմամբ ընդդիմութիւնը ամէն օր կ'աւելնայ Գոնկրէսի մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		32.35
Ամենէն բարձր գինը		32.38
Երէկուան վար գինը		$32.23\frac{1}{2}$
ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	125.
Երէկուան բարձր գինը		$125.12\frac{1}{2}$
» վար »		123.75
Քարափ	»	491.
Էմթիասիէն Բրէտի Ֆօնսիէ	»	265.50
Լօրիօմ	Ֆր.	82.
Շիրքէթը Խայրիյէ	Լ. Օ.	20.50
Պանք Նաս. Կրէս.	Ֆր.	420.50
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	[illegible]
» պարտաթուղթ	Ֆրք.	492.
Թրանսվաալ	Ֆր.	124
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Մէճիտիէ արծաթ	Ղշ.	108.07
Անգլիական ոսկի		109.36
Ֆրանսական ոսկի		87.20
Քրիմից		51.50
Քօլ		90.
Ռուպլի Թղթադրամ		8.62
Լոնտոն 3 ամիս		111.00
Բարիզ		$22.73\frac{1}{2}$

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 11 Մայիս	
Բրէտի Լիոնէ	1075.
Իտալ. Ռանթ	103.65
Օսմ. Մաքս	478
ՊԵՐԼԻՆ 11	
Ռուս. Երկթ.	131.75
Ռուպլի (100ը)	216.15
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20.29
ԼՈՆՏՈՆ, 11	
Անգլ. գօնս.	92.18
Օսմ. Գոնս. սէրի B.	59.25
» » » C.	31.50
» » » D.	29.25
Պանք Օթթոման	14.
Չէք Լոն.ի վրայ	25.34
ՎԻԵՆՆԱ 11	
Ռուս. Երկթ.	118.25
Օսմ. Րէժի	344.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

33ՐԴ ՏԱՐԻ, ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Բաժանորդագրութիւն Թուրքիոյ համար 50 ղշ.—Արտասահման 12 ֆր.

Ստացանք 17րդ թիւը (26 Ապրիլ) հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

ԽՄԲ. Թիւր ըմբռնումներ. — Մուշեղ վարդապետ. Մեծ մարդերու դերը ժողովուրդներու պատմութեան մէջ.— Ա. Նաւարեան. Դրական ուսումն. Հէժեղիր Մոռ.— Մ. Ռաղուբլեան. Դեղձանիկ-սէր (բանաստեղծ.)։— Մաճիշակ, առ Միպլի՝ իր հարցման առթիւ։— Վ. Անդրադարձութիւններ։— Ց. Ալփիար. Ես ալ ուխտաւոր։— Փայլակ. Զգաւութիւնը (վիպակ)։— Լրաքաղ։

Կ. Պոլսոյ մէջ ձեռքէ կը ծախուի և կեդրոնատեղին է ՆՇԱՆ ԷՖ. ՕԶԱՆԵԱՆԻ խանութը, Պահչէ Գաբու թիւ 59, կը գտնուի նաեւ ինչպէս Բերայի, նոյնպէս եւ Պոլսոյ բոլոր լրագրավաճառներու և ծխավաճառներու խանութները։

Համը 40 փարա

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի-Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թիւ 347.

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշագ, Փորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխառութիւն կ՚ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (փօլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ՚ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ և արտասահմանի մէջ կտրօններ և փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ՚առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան կ՚ընդունի նաև որոշեալ պայմանաժամով աւանդներ (Depots de fonds) աւանդին տեւողութեան համեմատ, փոփոխական տոկոսի սակով։

Պոլսոյ գործակալութիւնը

վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, և ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ՚ընէ և գօնսինեասիոնով և ազատ տեղբողլիթոյով ապրանքներ աւանդ կ՚ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը

Նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), և անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ և կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւն. եւն։

Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլիի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմեսները, և Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման, կ՚ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% Փրանսական և 3% Գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ՚աւելնայ։

ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐ

Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Թրամուէյի կայարանին դիմաց գտնուող 192 թիւ

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ

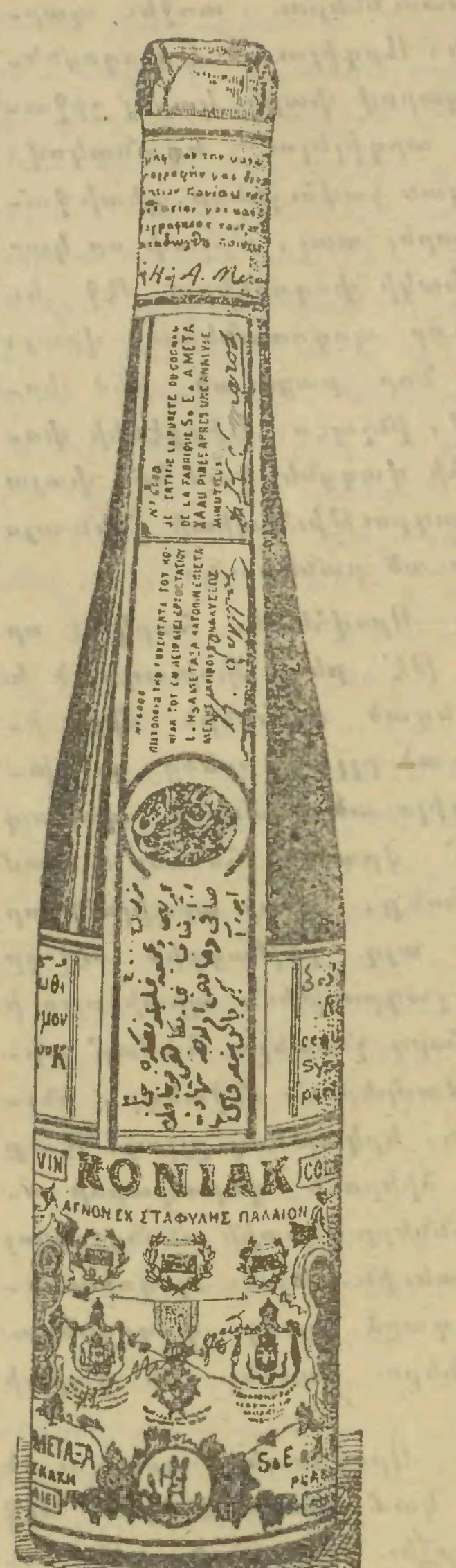
վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ հասած է

ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐԸ

(Մարտի բերք)։ Այս հազուագիւտ և պատուական խաւիարը կը զօրացնէ հիւանդ և տկար անձերը և գնահատուած է Բեդերսպուրկի և Մոսկուայի փափկակեր դասակարգին կողմէ։

Ճիշդ հիմայ է որ կը յայտնուին առողջապահիկ յատկութիւնները ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐԻՆ, որ հազուագիւտ կը դառնայ և կը փնտռուի օրէ օր։

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ կը յայտարարէ թէ իր բերել տուած ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐԸ նմանը չունի մեր հրապարակին վրայ։

Ս. Ի. ԱՄԷԹԱՔՍԱՅԻ ԳՕՆԵԱԳ

ՊԻՐԷԱՅԻ ՃՇՄԱՐԻՏ (ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ)

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՏԷՐԸ 9 ՀԱՏ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ, ԶԱՆԱԶԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԷ 35 ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ Է

Կեղծերէն չխաբուելու համար, իւրաքանչիւր շիշը կը կրէ քիմիագէտ Պ. Սէնկրօսի վկայականը, կնիքն ու ստորագրութիւնը։ Արդ, կը յանձնարարուի շիշերու վրայ գտնուած պիտակներուն ուշադրութիւն ընել

Կ. Պոլսոյ և ամբողջ Թուրքիոյ մէջ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Ղալաթա խան Թիւ 9։
Ներկայացուցիչ՝ ՕԹԷԼԻԱՆՈՍ ՍԱԵԱՆԻ

ԶԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Թիւ 14- ԹՈՒԹՈՒՆ ԿԷՕՄՐԻՒԿԻ -14 Թիւ

Այս սիկառի թուղթերը, որոնք խարիսխի նշանը կը կրեն, իրենց ընտիր տոկունութեան հետեւանօք մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալով, շատ մը կեղծերը հրեւան ելած են. կեղծարարներուն դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մասնաւոր ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու տեսակին, ինչպէս նաեւ Թիւթիւն Կէօմրիւկի թիւ 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառանիշին, որովհետեւ ծխավաճառներէ ոմանք, աւելի ստակ շահելու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, և մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ և կեղծ թուղթեր քշել կ՚աշխատին։ Ամէն պարագայի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարուի մասնաւորապէս ուշադրութիւն ընել Խարիսխ նշանին, և թիւ 34 Թիւթիւն Կէօմրիւկիի պողոտային վրայ մեր վաճառատան վաճառանիշին։ 78-26

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ճշդելու համար թէ գիշեր ատեն տպարանիս մէջ ո՛րչափ թերթ կը տպուի, ո՛րչափը կը սպառի, և յետոյ ո՛րչափ թիւ մնալի կը դարձուի, որոշած ենք «Սուրհանդակ»ի իւրաքանչիւր թիւին վրայ յատուկ կնիք մը զարնել։ Ուստի թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ գաւառի բոլոր ընթերցողներէն կը խնդրենք որ եթէ այսուհետեւ իրենց ստացած «Սուրհանդակ»ի թիւերուն մէջ առանց կնիքի ոեւէ օրինակ մը գտնուի, հաճին ղրկել ուղղակի թերթիս տնօրէնութեան և մէկ թիւի համար պիտի ստանան մէկ ամսուան «Սուրհանդակ»։

ԴԱՇՆԱԿ

ԲԵՐԱ, ԵԷՆԻ ՉԱՐՇԸ ԹԻՒ 8

FERD. THÜRMER

Successeurs-propriétaires : Thürmer frères de deux fabriques de Pianoforte usine à vapeur sise à Meissen en Saxe (Allemagne) fondé en 1834, produisant 1750 Pianos par an, ont l'honneur d'informer l'honorable public qu'il viennent d'établir à Constantinople, Péra, rue Yéni Tcharchi n. 8 un magasin de vente dans le quel les Pianos Thürmer, qui rivalisent avec ceux de meilleurs production de l'univers seront vendus aux prix de fabrique, avec la seule augmentation des dépenses du transport de la fabrique, jusqu'au Magasin de Péra Par ce fait tous ceux qui achèteront un Piano Thürmer trouveront l'avantage d'avoir un Instrument de la meilleure qualité sous tous les points de vue et à bon marché, garantis, et profiteront du bénéfice que tout marchand de Pianos doit augmenter sur le prix de fabrique pour son gain.

Mr. M. Benda, mon gérant à Constantinople en sa qualité de fondé de pouvoirs signera, 24-21

PP. Ferd. Thürmer
A. BENvD

ՀԱՄԻՏԻՅԷ ՖԷՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ֆէրիքէօյի մէջ, մեր հաստատած ֆէսի գործարանին արտադրած ֆէսերը շատ գեղեցիկ են, և երբ թրջուին, առանց կրակի չորցուելով, բոլորովին նոր երեւոյթ մը կը ստանան։ Մեր նպատակը արդէն սապէս կրնանք ամփոփել.— Մրցիլ արտասահմանէն եկած ֆէսերուն հետ՝ չափազանց աժան ծախելով, մեր գործարանը յառաջ տանիլ, և այս պայմաններուն մէջ քիչ շահով գոհ ըլլալ։ Համիտիէ ֆէսի վաճառման կեդրոնատեղին է.—

Պոլիս, Պանչէգաբու, Թրամվէյի ճատտէն, 21 թիւ խանութը։

Գործարանս սոյն վաճառատունէն զատ, Կ. Պոլսոյ մէջ ուրիշ վաճառատուն չունի։ Մեր յարգոյ յաճախորդները յիշեալ վաճառատան մէջ կրնան գտնել ամէն ատեն իրենց ճաշակին համեմատ շատ գեղեցիկ ֆէսեր, որոնք հետեւեալ գիներով կը վաճառուին։ Ասկէ առաջ 13 ղրշ.ի ծախուած մէջը ապլազով ֆէսերը 8½ ղշ.ի։ — 10 ղրշ.ի ծախուած մէջը կրկնակ ֆէսլիները՝ 7 ղշ.ի, —8 ղշ.ի ծախուած մէջը խսիրով ֆէսերը՝ 5½ ղշ.ի։ —5 ղշ.ի ծախուած մէջը տիպէքով ծածկուած ֆէսերը՝ 4 ղշ.ի։ Անոնք որ Համիտիէ ֆէսի գործարանին ֆէսերէն հատ մը առնելով գործածեն, մէկ կողմէն արտասահմանի ֆէսերը առնելով շաբաթը 2-3 անգամ կաղապարել տալու ձանձրոյթէն և աւելորդ ծախքէն կ՚ազատին, և միւս կողմէ ալ գեղեցիկ ու դիմացկուն ֆէսեր գործածելու առիթը կ՚ունենան։

Անոնք որ կը փափաքին Պոլսոյ մէջ զանազան տեղեր խանութներ բանալով մեր ֆէսերը վաճառել, պէտք է դիմեն Պէօյիւք Եէնի խան, թիւ 37-38 սենեակները, վաճառականութեամբ զբաղող Նազարէթ և Միհրան Մուրատեան եղբայրներուն, որոնք գործարանիս առեւտրական գործերով կը զբաղին։

Համիտիէ ֆէսի գործարանը՝ Օսմ. կառավարութեան բոլոր քաղաքներուն և գաւառներուն մէջ գործակալներու յաճախորդներու պէտք ունենալով, 27 ղշ.նոց թղթադրոշմ զրկողներուն անմիջապէս 5 ֆէս և գործարանիս վաճառման կանոնները պարունակող ցանկը պիտի զրկուին։

Մեր հասցէին եկած նամակներուն պատասխանները անմիջապէս կը ղրկուին։ Թէ՛ Կ. Պոլսէ և թէ Օսմ. կառավարութեան ամէն կողմերէն առնուած յանձնարարութիւնները մէկ տեսակին վրայ 50 հատէն պակաս չեն ընդունուիր։

Կ. Պոլսոյ մէջ ալ փոքրաքանակ ապրանք ծախող վաճառատունս 1էն մինչեւ 20 հատ կրնայ ծախել։

90-39

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը ՆԿ՝

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800ին

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	15,722693	» »
1901ի հասոյթը	3,308,106	» »

NORTHERN INSURANC COMP
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836ին

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,898,800	» »
1901ի հասոյթը	1,332,600	» »

Այս ընկերութիւնք հաւաքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ՚ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ՔԱՆ ՈԵՒԻՑԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարմունք արդարութեամբ անմիջական եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուին

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ՚անցնի

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — **MARITIME INSURENCE Cie**

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 130000

Այս ընկերութիւնն եւս շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամածրարներն չլինես նաև ամենուրեք թղթատարով զրկուած ինչքերը խիստ շահաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ՚ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ.— Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալիփաշա խան թիւ 22։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօնուած կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ, իրեն յատուկ չէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ՚ընդունի ԿԵԱՆՔԻ վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ցկեանս ապահովագրութիւն ՇՈԳԵԿԱՌՔՈՎ ԵՒ ՇՈԳԵՆԱՒՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ինչպէս նաև ՀԱՅԵԼԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կոտրուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է ամբողջն վճարուած	10,666,667	Ֆրգ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000	»
Ընկերութեան ապահովագրուողներուն վճարուած դրամագլուխ եւ վնասուց հատուցում	249,400,000	»
1901 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովագին և տոկոս	54,000,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Քննիչն Ընկերութեան յԱրեւելս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷԲԷԿԷՆ

ՄԱՆԿԱՆՑ ՍԻՒՐԷԼԻՆ

Եթէ երախայ մը նիհար է և չի զուարճանար նէ, ախորժակ չունի և կերածը կատարեալ չի մարսեր նէ, և ակռայները — որոնք չեն մեծնարկոր նէ — որ բնականապէս միւս աղեկները կ՚աւելցընէ՝ թող իրեն տրուի.

Շիշերու վրայ սոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։
20

SCOTT'S EMULSION.

Ասիկայ մանկանց համար ախորժելի կերակուր և դեղ մըն է, և երախային զայն խմած ատեն վերջի աստիճանի ուրախութեան մէջ կ՚ըլլայ։ Մայրը շուտմը կը տեսնէ թէ ինչպէս երախային բոլոր վիշտերը անմիջապէս կը դադրին, որպէս թէ նոր արիւն և նոր կեանք բոլոր անկարգութիւնները ջնջելով մանկան տխուրը առողջութեան և զուարթութեան փոխադրեցին։ Երախային միշտ պատրաստ է այս նոր (ուտելիք և) ըմպելիքին և ախորժակով կըխմէ. Կ՚ըսկսի զուարթ և պզտիկ ճերմակ ակռայները առանձ ցաւի և վիշտերու կ՚ըսկսին երեւան ելլել։ Ըսգօթի Բազզմըլթիւնը երախայից առողջարար գիրութիւն և զուարթուն կու տայ, մարսողութեան կ՚օգնէ և մարմնոյ ընդհանուր զօրութիւն կը պատճառէ։

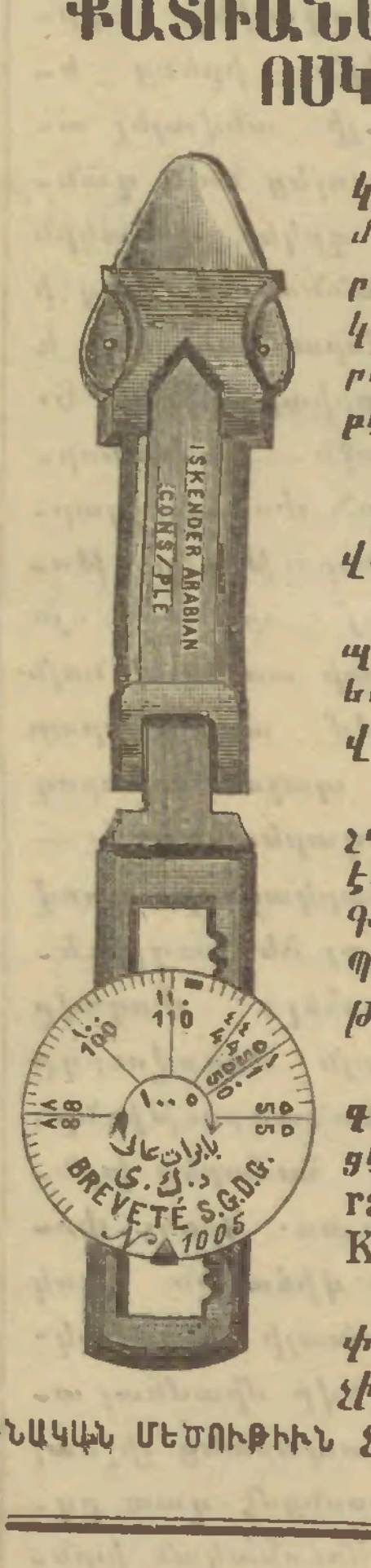
ԸՍԳՕԹԻ ԲՄԳԼԸԹՐՈՒԹԻՒՆ

բոլոր տղայոց սիրելին է և զանոնք շուտմը վարդագոյն երեսօթի և զօրաւոր և կատարեալ առողջութեան պատկերներու կը փոխէ։ Ըսգօթի Բազզմըլթիւնը՝ վրան այս նշանով վարդագոյն փաթեթի մէջ ծալուած շիշերէն կը ճանչցուի։

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ՔԱՏՐԱՆԱՒՈՐ

ՈՍԿԻԻ ԿՇԻՌ

Այս նոր հնարուած կշիռը ցոյց կու տայ ամէն տեսակ ոսկեդրամներուն որչափ պակաս ըլլալը՝ իր քաշրանին վրայ, եւ երբէք չսուրուիր։

Կը գտնուի

Բերա, Պօն Մարշէի վաճառատունը։

Ղալաթիա՝ Ագրիպաս էֆ. Սահփանեանի խուրտավաճառի վաճառատունը։

Պոլիս՝ Մահմուտ փաշա Թարաքճի Սէրվէթ էֆ.ի քով։ — Պաղչէ Գաբու, ծխավաճառ Պօղոս աղայի խանութը փուռին քով։

Գաւառներէն պէտք գրեն հնարիչին հասցէին M. Iskender Arabian Kadi keuy Muhurdar

Զգուշանալ առանց փաթէնթի եւ հնարիչին ստորագրութիւնը ԲՆԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ չկրող կեղծերէն։ 18

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ. ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՎԻԵՆՆԱ, 1860ին

Գրասենեակ Հաճօբուլօ խան, Թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. 35 տարեկան մէկը որ կուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանըհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրգ. պիտի վճարէ և պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրգ. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի, զոր օրինակ 10 տարիէն, իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարները ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումը կ՚երաշխաւորէ իր քօլիսով։

ՈՒԺ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Անպատճառ ձեռք կը բերուի ֆրանսական «ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ» էքթրէ տըմալթով, որ կորով կու տայ, մարսողութիւնը կը դիւրացնէ, և առողջութիւնը կը զօրացնէ։ Յանձնարարուած է լաւագոյն բժիշկներէն, միակ՝ որ ԱԼՔՈԼ ՉԻ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՐ։ Լաւագոյնը որ ամենէն ալ աժանն է։ 52-19

ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ Մաքրի խան ՂԱԼԱԹԻԱ

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 106

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

20.

Միւս կողմէ, ո՞ւր պիտի գտնէին այն յանդուգն չարագործը՝ որ յանձն առնէր գործադրել իրենց առաջարկած ոճիրը, եթէ ոչ Բուրպվուայի մէջ։

Դիան անհրաժեշտութիւնը սակայն վերջ դրաւ իր վարանումներուն։

Անգամ մըն ալ ապահովուեցաւ. մըտածեց թէ իր քովն ալ զէնք կար, հետեւաբար պէտք չէր որ այնքան վախնար Բուրպվուայի չարագործներէն։

Ու գնաց զարնելու գինետան դուռը։

Գինետան մարդոցմէն մէկը եկաւ դուռը բանալու, և ակամայօրէն Ժոռժին զարնուեցաւ։

—Է՛հ, ուշադրութիւն ըրէ՛ք, ըսաւ խռպոտ և խիստ ձայն մը, կարծեմ թէ անտեսանելի չեմ...

Եւ կարգ մը ուրիշ յանդիմանական խօսքեր ըրաւ։

—Ձնեղանանք այդպէս, բարեկամ, պատասխանեց Ժոռժ ջանալով ընկերական շեշտ մը տալ իր խօսքերուն, դուք դուրս կ՚ելլէիք կոր, ես ալ ներս կը մտնէի, յանցանքը ձե՛րն ալ է՝ որքան իմս, որովհետեւ ե՛ս ալ ձեզի պէս տեսանելի եմ և դուք կրնայիք տեսնել զիս։ Բայց ասով մէկտեղ բարկանալու բան մը չկայ, բարեկամս... Օ՛ն, ցտեսութիւն։

Անծանօթը անտարակոյս աճապարելի գործեր ունէր որ առանց այլեւս ետեւը նայելու դուրս ելաւ և դէպի Նէօյիի կամուրջը ուղղուեցաւ։

Մենք այդ մարդուն պիտի հետեւինք, և պիտի թողունք որ Ժոռժ գինետուն մտնէ։

Անծանօթը քառասունը քառասունհինգ տարեկան երիտասարդ մըն էր, միջահասակ, բայց մեծ կ՚երեւար՝ ծայր աստիճան նիհար ըլլալուն համար։

Պլուզ մը հագած էր եւ շատ նեղ ալ տաբատ մը։

Ոտքերը մինակ խոշոր էին, որոնց ծանր մուճակները՝ հաստ գամեր կը կրէին։

Անորոշ գոյնով գլխարկ մը կար գլուխը, խարտեաշ մազերուն վրայ՝ որոնք առատ էին.

Դէմքը անհնարին տժգունութիւն մը ունէր, որ լուսաւորուած էր իր պզտիկ ու անպատկառ աչքերովը, որոնք իր դէմքին փողոցային մարդու մը երեւոյթը կու տային։

Մեր այս անծանօթ մարդը կը քալէր արագ ու անհաւասար քայլերով։

Երկու երեք վայրկեանը անգամ մը ետեւը կը նայէր, կը դանդաղեցնէր քայլերը, տեսնելու համար թէ հետեւող մը կա՞ր իրեն։

Անցաւ Նէօյիի կամուրջը։

Առանց ամենափոքր վարանումի, ինք քալեց այն ճամբայէն ուրկէ քալած էր Ժոռժ, եւ ուղղակի դիմեց դէպ ի Մընուար վիլլան։

Ահա թէ ինչ էր իր նպատակը։

Յանկարծ կանգ առաւ։

Հասած էր վիլլային առջեւ։

Հոն, հանեց մուճակները, և անկիւն մը պահեց։ Յետոյ, վիլլան շրջապատող պարտէզին վանդակորմին վրայէն պարտէզ իջաւ։

Յետոյ դէպի վիլլային դուռը ուղղուեցաւ։

Ուրկէ՞ պիտի մտնէր սակայն, երբ դուռը գոց էր,

Քանի մը վայրկեան չափ վարանեցաւ։

—Պատուհանէ՞ն թէ դուռնէն, հարցուց ինքնիրեն։

Բայց գրեթէ անմիջապէս պատասխանեց.

—Ընդհանրապէս պատուհաններէն աւելի դիւրին է մտնել..., դուռները բանալ քիչ մը դժուար կ՚ըլլայ կոր։ Բայց ո՞ր պատուհանէն մտնեմ, սրկե՞ թէ միւսէն։ Չէ՛, չէ՛, սա աւելի յարմար կ՚երեւայ կոր, օ՛ն։

Այս խօսքերը մրմնջելով քիթին տակէն, ճերմակ պլուզով մարդը պատուհանին կը մօտենար ա՛յն սենեակին ուր պառկած էր Քլոտիա։

Հետը առած պզտիկ լապտերը պատուհանին մօտեցուց քննելու համար թէ վանդակը ի՛նչպէս գոցուած էր։

Բաւական տեւեց իր այդ քննութիւնը։ Գրպանէն գործիքներ դուրս հանեց՝ որոնցմով աշխատեցաւ վանդակը բանալ։

Յետոյ երկաթի կտորով մը մուրճի պէս զարկաւ, զարկաւ մինչեւ որ վանդակը բացուեցաւ։

Ներս նայեցաւ։

Մթութիւն եւ լռութիւն կը տիրէր հոն։ Յայտնի էր որ մարդ չկար։

Յետոյ կամաց մը բացաւ նախ պատուհանը։

22.

Քլոտիա, յանկարծ արթնցած էր, գիտենք արդէն, եւ արմուկին վրայ կրթնած՝ սկսաւ ականջ տալ աղմուկին։

Տարօրինակ աղմուկը որ զինքը արթնցուցած էր, կը շարունակէր լսուիլ։

Րոպէ մը ետքը մեղաւորուհին հասկցաւ թէ ի՛նչ կը նշանակէր այս աղմուկը։

—Ապահովաբար, մրմնջեց, վանդակը բանալ կ՚աշխատին կոր դուրսէն,... Մէկը կայ դուրսը, յայտնի բան է, բայց ո՞վ է այդ մէկը։

Նորէն մտիկ ըրաւ եւ հարցուց ինքնիրեն։

(Շարունակելի